

ಕೊರವಂಜಿ

ಆಗಸ್ಟ್

೧೯೬೩

KURAVAN.

Kannada Month

ಸಂಪಾದಕರು:

ಶ್ರೀ|| ರಾ. ಶಿ.

ಹರಹಗಾರರು:

ಶ್ರೀಮತಿ|| ಟಿ. ಸುನಂದಮ್

ಶ್ರೀ|| ಆ. ರಾ. ಸಿ.

ಶ್ರೀ|| ರಾಮ

ಶ್ರೀ|| ಬಿಜಾಯ್

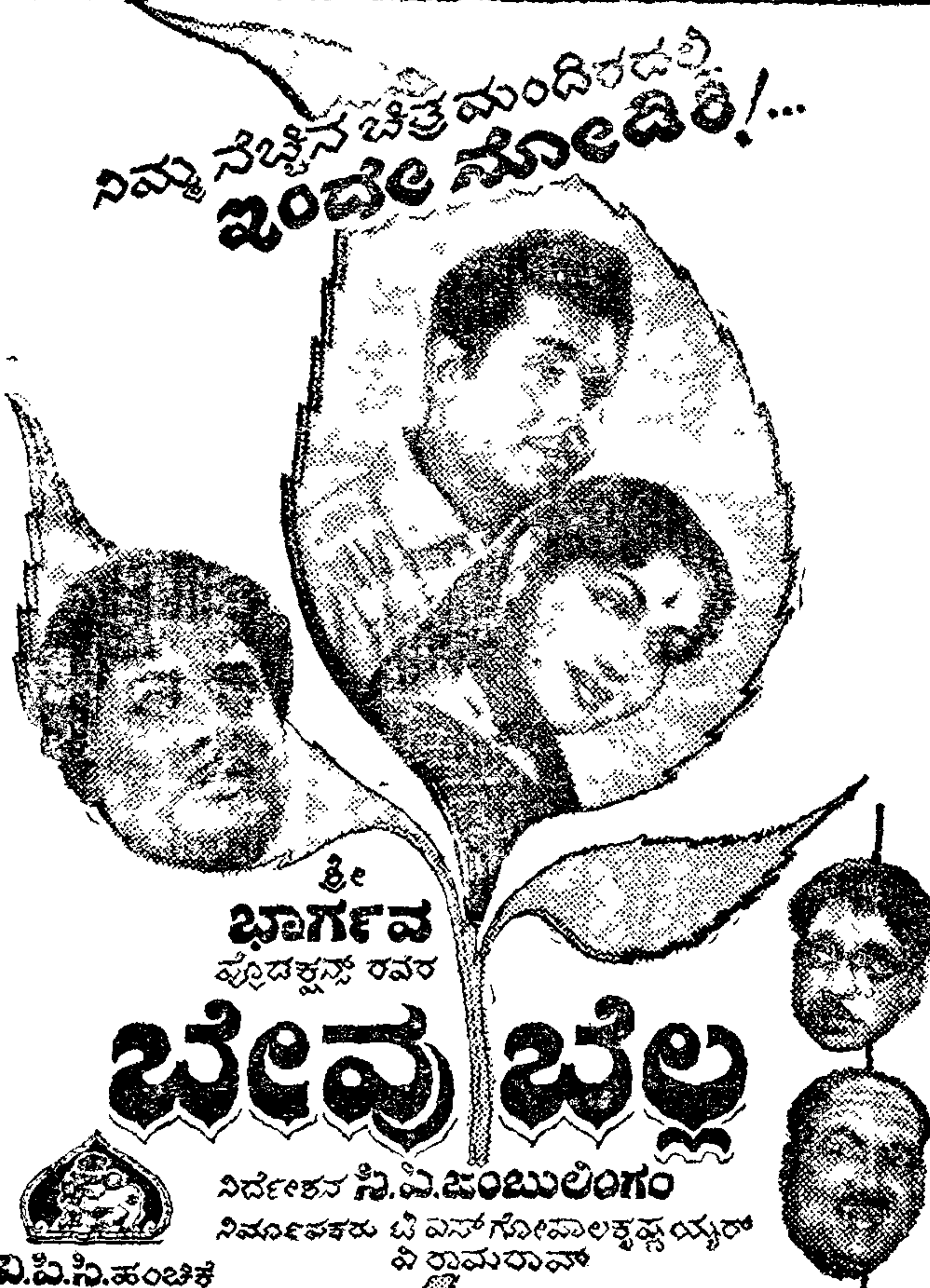
ಶ್ರೀ|| ಕೃಷ್ಣ

ಶ್ರೀ|| ದಾಶರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತ್

೨೫
ನ. ಜೈ.

ತಿಳಿಸಗೇಯ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ನಮ್ಮ ನೆಚ್ಚಿನ ಚಿತ್ರ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ
ಇಂದೇ ನೋಡಿರಿ!...

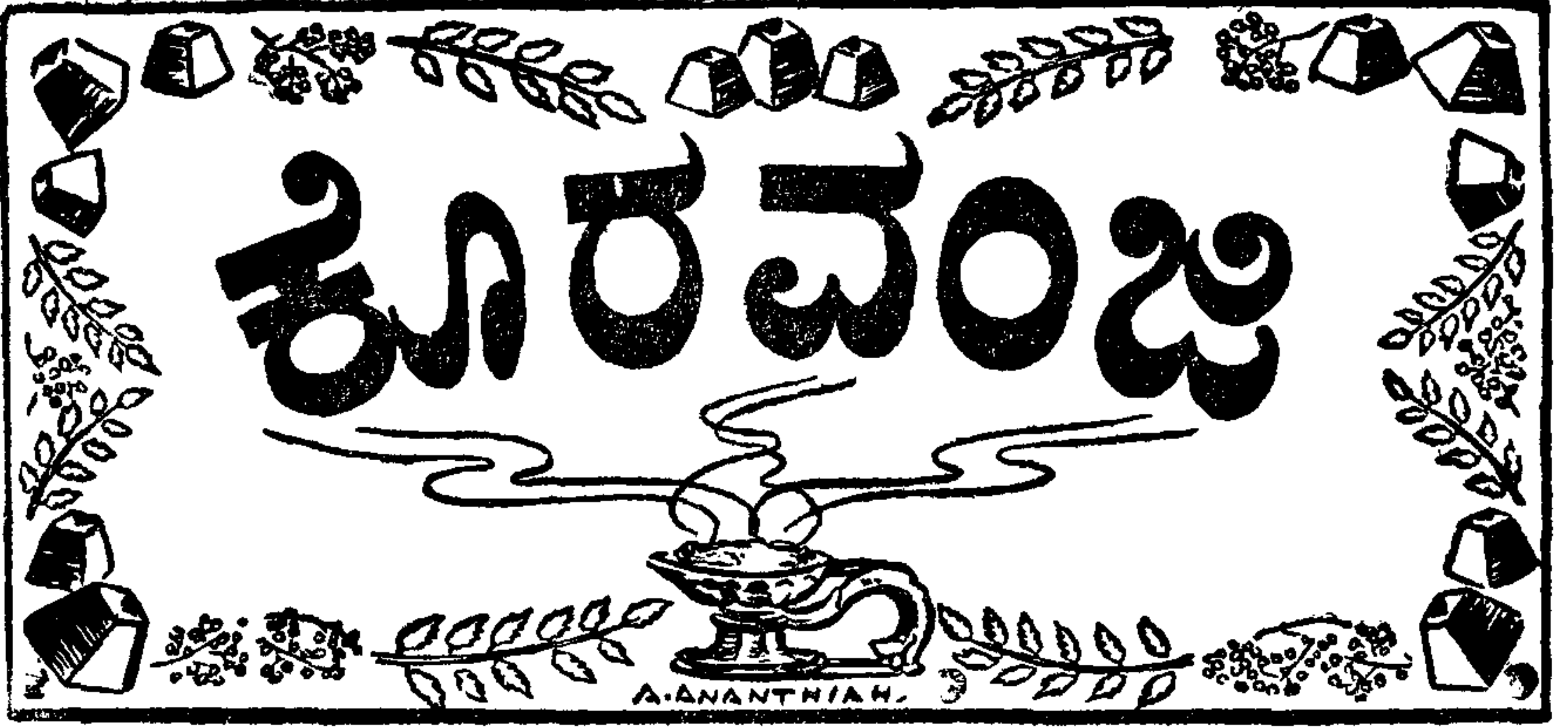
ಶ್ರೀ
ಬಾರ್ಗವ
ಪ್ರೊಡಕ್ಷನ್ಸ್ ರವರ

ಬೇವು ಬೆಲ್ಲ

ನಿರ್ದೇಶನ ಸಿ.ವಿ.ಜಂಬುಲಿಂಗಂ
ನಿರ್ಮಾಪಕರು ಬಿ.ಎಸ್.ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣಯ್ಯರು
ವಿ.ರಾಮರಾವ್

ಬಿ.ಪಿ.ಸಿ.ಹಂಚಿಕೆ

PARTNAN KATANA

ಸಂಪುಟ ೨೨

ಅಗಸ್ಟ್ ೧೯೬೩

ಸಂಚಿಕೆ ೫

★ ಕು ಹ ಕಿ ದಿ ಗ ಳು ★

ಚೀನಿ ರೂಪಿ ಭಾಯ್ ಭಾಯ್ ಕೂಡ ಈಗ

—ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಡಕೋತಾ ಇದೆಯಂತೆ.

* * * *

ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಇದ್ದಾರೆ; ಪ್ರಧಾನಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಆಂಧ್ರದ ಡಾ|| ಕೆ. ಎಲ್. ರಾಯರು ನೀರಾವರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

—ಅಂದಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣಾ ಗೋದಾವರಿ ನೀರಿಗೆ ವೈಸೂರಿನವರು ಗೋವಿಂದಾ ಗೋವಿಂದಾ ಅಂತ ನೀರು ಎಳ್ಳು ಬಿಡಬಹುದಲ್ಲವೇ?

* * * *

ರಷ್ಯಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್, ಅಮೆರಿಕಾಗಳು ಒಮ್ಮತದ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆಯಂತೆ

—ಸ್ಮಾ ತಕೋತ್ತರ ಸಹಸಾರಿಗಳು ಕಡೆಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋ ಹಾಗೆ!!

* * * *

ಕಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಚಾಡಿ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಮೊರಾರ್ಜಿದೇಸಾಯಿಯವರು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರಂತೆ.

—Aid India Club ಒಂದೇ ಅವರಿಗೆ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು !!

* * * *

ಭೋಜನಾನಂತರ ಮೊರಾರ್ಜಿಯವರು ಭಾಷಣಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಭೋಜನಕೂಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಕ್ಕಿದರಂತೆ.

ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಬೆಲೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸಚಿವರೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿದರು.
—ಪಾಪ! ಮನೇಲಿ ಊಟ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ತಾನೆ ಅದರ ಗೋಳು ಅವರಿಗೆ
ತಿಳಿಯೋದು.

* * * *

ಊರಿಗೊಂದು, ಕೇರಿಗೊಂದು ಈಜುವ ಕೊಳ ಇರಬೇಕು

(ಸಲಹೆ)

—ಕ್ರಿಸ್ಟೀನ್ ಕೇಲರ್ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತಾಳೆ ಅಂತಲೇ!

* * * *

ಹೆಬ್ಬ ಗುಬ್ಬಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಿಸುವ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಬಿಡಲಾಗಿದೆಯಂತೆ.
—ಅಲ್ಲಿನ ಗಂಡಸರೆಲ್ಲ “ಮನೇಲಿ ಭಾವಿ ಇದೆ. ನೀರು ಸೇದಿಕೋತಾರೆ
ಹೆಂಗಸರು; ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದರೆ, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ ಒಗೆಯುತ್ತೇ ಹೋಗಿ ಕಾಡಹರಟೆಗೆ
ಕೂತು ಬಿಡ್ತಾರೆ” ಅಂತ ಗಲಭೆ ಎಬ್ಬಿಸಿದ ಕಾರಣ.

ಪಾಂಚಾಲಿಯ ವಸ್ತ್ರಾಪಹರಣ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದಕ್ಕೇ ಆಗ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ
ನಡೆದು ಹೋಯಿತು.

—ವಸ್ತ್ರವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕ್ಷೇಮ ಅಂತ ಈಗ ಈಜುವ ಕೊಳದಿಂದ ಕೇಲರ್
ಎದ್ದು ಬಂದರೆ ಆಗಲೂ ಹಗರಣ ಆದರೆ-ಪಾಪ!! ಏನು ತಾನೆ ಮಾಡೋದು!!

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಆಮೆರಿಕಾವು ಮುಕ್ತಹಸ್ತದಿಂದ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ
ರಾಮನಾಥನ್ ಕೃಷ್ಣನ್‌ರವರು, ಅಮೆರಿಕಾದ ಎಮರ್ಸನ್ ಅವರಿಗೆ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ಕಾಗಿ
ಸೋತರು ಎನ್ನುವುದು ದಿಟವಲ್ಲವಂತೆ.

* * * *

ತಿಳಿ ನೈಲಾನ್ ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಟೋಪಿ ಹೊಲಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಗರಿ
ಗರಿಯಾಗಿರುತ್ತೆ ಅಂತ ಸಲಹೆ ಬಂದಿದೆ.

—ಹೌದು ಅದರೆ ಭಟ್ಟ ತಲೆ ಕಾಣಿಸಿಬಿಡುತ್ತಲ್ಲ!

* * * *

ನಮ್ಮ ಮಾವನವರು ಮದುವೇಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಚಿನ್ನದ ಉಂಗುರವನ್ನು
ಮಾರುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಅದರ ಸುಂಕದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಿಡಿದುಬಿಟ್ಟರು. ನಮ್ಮ ಮಾವ
ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ಇದ್ದು ಕ್ಯಾರಟ್ಸ್ ಇರಬೇಕು, ಅಜಮಾಯಸಿ ಮಾಡ್ರಿ ಬೇಕಾದ್ರೆ
ಅಂತ ದಬಾಯಿಸಿದೆ ಅವರು ಒರೆ ಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿ ಹತ್ತೇ ಕ್ಯಾರಟ್ ಇದೆ.
ತಪ್ಪಾಯ್ತು ಹೋಗಿ ಒನ್ನಿ ಅಂತ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು. ಅಂತ ಒಬ್ಬರು ಅತ್ಮಕಥನ
ಬರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

=====

ನ್ಯಾಯವೇ ಅಲ್ಲವೇನಿ

“ಇವನೇನು ಮಾಡ್ತಾನೋ, ನೋಡ್ತೀನಿ, ನನ್ನ ಸಸ್ಪೆಂಟ್ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿ ಅಂತ ಈಗ ಮೀಸೆ ತಿರುತ್ತಾಯಿದಾ ನಲ್ವ! ಡಿಸ್ಮಿಸ್ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬರೆದು ಹಾಕೇದಾನೆ ಅಲ್ವ! ಅದು ಹೆಂಗೆ ಮಾಡ್ತಾನೋ ನೋಡ್ತೀನಿ! ಈವತ್ತೇ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಲಕ್ಶ್ಮಣ್ಣನ ಹಿಡಿದು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ವಿಚಾರ ಎಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸ್ತೀನಿ” ಎಂದು ರಂಗೇಗೌಡ ತನ್ನ ಮೀಸೇನ ಹುರಿಮಾಡಿದ.

ವಿಷಯ ಇಷ್ಟೇ! ಗುಂಜಾಲಸಂದ್ರದ ಸಬ್‌ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್, ಕಚೇರಿ ಸೇವಕ ರಂಗೇಗೌಡನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಾರಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು. ನಾಬರೋದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನೀನು ಕಚೇರಿಗೆ ಬಂದಿರಬೇಕು, ಕಚೇರೀಲಿ ಮಲಕ್ಕೊಂಡು ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೂ ರಂಗೇಗೌಡ ಕೇಳಬೇಕಲ್ಲ! ಬುಧುವಾರ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೨ ಗಂಟೆಗೆ ಗೊರಕೆ ಹೊಡಿತಾ ಇದ್ದ. ಸಬ್‌ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ತುಂಬಾ ಕೋಪಗೊಂಡು, ಅವನ್ನ ಸಸ್ಪೆಂಡ್ ಮಾಡಿ, ಡಿಸ್ಮಿಸ್ ಮಾಡಿಸ್ತೀನಿ ಅಂತ ಹೆದರಿಸಿದ್ದರು. ಏನು ಮಾಡ್ತೀರೋ ನೋಡ್ಕೊತೀನಿ ಅಂತ ರಂಗೇಗೌಡ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಅರಳಿಕಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಹೇಳ್ತಿದ್ದ.

ಒಂದು ವಾರದಲ್ಲಿ, ಈ ವಿಚಾರ ತನಿಖೆ ಮಾಡುಕ್ಕೆ ಅಂತ ಡೆಪ್ಯುಟಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಬಂದರು. ಗುಂಜಾಲಸಂದ್ರದ ಪ್ರಮುಖರನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಸಬ್‌ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಹೇಳಿದ್ದು ದಿಟ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸ್ತು. ರಂಗೇಗೌಡನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದರು ಅವ ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲ ಅಂತ ತಿಳಿತು. ತಮ್ಮ ವರದಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದರು. ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ರಂಗೇಗೌಡನ್ನ ಡಿಸ್ಮಿಸ್ ಮಾಡಿ ಆರ್ಡರ್ ಕಳಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು.

ಇತ್ತ ರಂಗೇಗೌಡ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಲಕ್ಶ್ಮಣ್ಣನ ಮುಖಾಂತರ ಸಚಿವರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸಿದ. ಆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶೇಕಡಾ ೪೦ ಜಾತಿ ವೋಟುಗಳು ರಂಗೇಗೌಡನ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದೂ ಲಕ್ಶ್ಮಣ್ಣ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡ. ರಂಗೇಗೌಡನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದಲೇ ಆರ್ಡರ್ ಹೊರಬಿತ್ತು.

ಇಲಾಖಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬಲು ಕೋಪ ಬಂತು. ಇನ್ನೂ ಚೆಕ್ಕ ವಯಸ್ಸು. ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರು, ಇಂತ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ನೀವೇನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದರು. ಆಗಲಿ ನೋಡೋಣ ಎಂದರು ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು.

ಮುಖ್ಯ ಸಚಿವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನಡೆದ ಸಂಗತೀನ ಹೇಳಿದರು. ಮುಖ್ಯ ಸಚಿವರು ಸಂಬಧಪಟ್ಟ ಸಚಿವರನ್ನು ಕರೆಸಿದರು. “ ಇವರಿಗೂ ಹೇಳಿ “ ಎಂದು ಮುಖ್ಯ ಸಚಿವರು ಸೂಚಿಸಿದರು.

“ ಸ್ವಾಮಿ! ಸಚಿವರುಗಳು ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಅವರುಗಳ ಹುಕುಂ ಅನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡುವುದು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸದ ಚೆಲ್ಲೆ, ಪಲ್ಲೆ ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ಸಚಿವರು ಕೈಯಾಡಿಸಿದರೆ, ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಖರಾಬು, ನಾವು ಶಿಖಂಡಿಗಳಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ” ಎಂದು ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ವಿನಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು.

“ ತಿಳಿತೇನಿ! ” ಅಂತ ಮುಖ್ಯ ಸಚಿವರು, ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು,

“ ತಿಳಿತು! ಆದರೆ ನಾನು ಹೇಳೋದನ್ನು ಕೇಳಿ! ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಅವರ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಪರೀಕ್ಷೆ ವ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಸ್ಪರ್ಧಾ ಪರೀಕ್ಷೆಲಿ ಜಯಗಳಿಸಿ ದೊಡ್ಡ ಚಾಕರಿಗೆ ಬಂದಿರೋರು. ನಾನು ಎಸ್. ಎಸ್. ಎಲ್. ಸಿ ನಲ್ಲೇ ಕುಂಟೆ, ಗಂಟಲು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ ಚುನಾವಣೆಲಿ ಗೆದ್ದು, ಜತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಶಕ್ತಿಪಡೆದು ಸಚಿವನಾಗಿದ್ದೀನಿ. ದೇಶದ ಹಿತಕ್ಕೆ ಅಂತ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರಚಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಗರುಡಿಯವರು. ನನಗೆ ಏನಾದರೂ ತಿಳಿಯುತ್ತೇ ? ಆದರೆ ಚೆಲ್ಲೆ ಪಲ್ಲೆ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ನನ್ನ ಚುನಾವಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ, ನಾನು ಕೈಹಾಕಲೇಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ಚುನಾವಣೆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗೋದಕ್ಕೇ ಬಿಡುಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿನ ಜನ.

“ ನ್ಯಾಯ ಅಲ್ಲವೇನಿ! ” ಅಂತ ಮುಖ್ಯ ಸಚಿವರ ಕಡೆ ನೋಡಿದರು ಅವರು ಪ್ರಧಾನಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಕಡೆ ನೋಡಿ “ ನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೇ ” ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿ ಬೀರಿದರು. ನ್ಯಾಯವೇ ಅಂತ ಪ್ರಧಾನಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು ಮರುನೋಟ ಬೀರಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು.

ನ್ಯಾಯವೇ ಅಲ್ಲವೇನಿ, ರಾಜೀವಪುರದಲ್ಲಿ.

ನಾಟಕ ನೋಡಿ ಬಂದು....

ಎಂದಿನ ಹಾಗೆ ಚಾವೆ ಹೆಣೆಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ. ಅಂದ ಹಾಗೆ, ಚಾವೆ ಹೆಣೆಯುವುದೆಂದರೆ “ಬಂದಿರಾ, ಕೊತ್ಕೊಳ್ಳಿಮ್ಮ” ಅಂತ ಹಾಸಿ ಕೂರಿಸುವ ಕಡ್ಡೀಚಾವೆಯಲ್ಲ! ಈಗ ಒಂದು ತರಹಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ‘ಹಸ್ತಾಲಂಕಾರ’ವಾಗಿದೆಯಲ್ಲ - ನೆಟ್ಟಲ್ಲಪ್ಪ ಸರ್ಕಲ್‌ನಿಂದ ಗಾಂಧೀಬಜಾರ್ ತಲಪುವುದರಲ್ಲಿ, ಸೋಮವಾರ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಗೆ ಅಜ್ಜಿ ಅಶ್ವತ್ಥಕ್ಕೆ ಹಾಕುವಷ್ಟು, ನೂರಾ ಎಂಟು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಕೈ ಚೀಲಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತೇ ಆ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್‌ದಾರದ ಚೀಲವನ್ನು ಹೆಣೆಯುವುದು ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೇಂತ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮನವರ ಮನೆಗೆ ನಾನು ಹೋದದ್ದು !

“ಗಿಲಿ ಗಿಲಿ” ಅಂತ (ಅಂದಕೂಡಲೇ ಆ ಯಕ್ಷಣೀಕಾರನ ನೆನಪು ಬರುತ್ತಲ್ವೆ) ನಗನಗಾ ಓಡಾಡೋ ಸೀತಮ್ಮನೋರು ಗಲ್ಲದಮೇಲೆ ಕೈ ಹೊತ್ತು ಕೂತಿದ್ದರು. ದುರಂತ ಚಿತ್ರದ ನಾಯಕಿಯಂತೆ !

“ಇದ್ಯಾಕೆ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ? ಹೀಗೆ ಕೂತಿದ್ದೀರಿ ಸಪ್ಪಗೆ ಮೈಲೆ ಹುಪಾರಿಲ್ಲೇ?”

ಉತ್ತರವೇ ಇಲ್ಲ—ಬರೀ ರೈಲ್ವೆ ಇಂಜಿನ್ನಂತೆ ಬುಸು ಬುಸು ಬಿಸಿಯುಸಿರು !

ಮಕ್ಕಳಿಗ್ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕೆವಿನೋವು ಮೂಗುನೋವೇ? ಇಲ್ಲ, ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರೇ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟಿದಾರೋ?”

ನಮ್ಮ ಪಾಪುವಿನ ಕೇಲುಗೊಂಬೆ ಮಾದರೀಲಿ ಸೀತಮ್ಮನವರ ತಲೆ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಾಡಿತು !

“ಸೀತಮ್ಮ, ಸೀತಮ್ಮ, ಇದ್ಯಾಕ್ರೇ? ನಿಮ್ಮ ಬಂಧುಬಳಗದಲ್ಲಿ ಯಾರಾ ದರೂ.....?”

ದೊಡ್ಡ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟ ಸೀತಮ್ಮ ಈ ಸಾರಿ ನೆಟ್ಟನೆ ಕೂತರು.

ನಿನ್ನೆ ನಾಟಕ ನೋಡಿಬಂದೆ ರಾಜಮ್ಮೋರೇ !

“ನಾಟಕ ?.....ಯಾವ ನಾಟಕ ?”

“ಆದೇ ಕಣ್ಣೇ. ಈ ಊರಿಗೆ ಬಂದಿದೆಯಲ್ಲ, ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ್ದು—
ಅದು! ... ನೋಡಿ ಬರೋಣ, ಎಲ್ಲರೂ ಅಷ್ಟು ಹೊಗಳಿದ್ದಾರಲ್ಲ ಅಂತ ಹೋಗಿ
ಬಂದೆ!”

“ಜೆನ್ನಾ ಗಿಲ್ವೇ ಹಾಗಾದರೆ? ಅಯ್ಯೋ! ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದು ಒಳ್ಳೇ
ದಾಯ್ತಮ್ಮ ನಾನೂ ಭಾನುವಾರ ನಾಣೇನ ಜತೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ
ಬರೋಣ ಅಂತ ಮಾಡಿದ್ದೆ! ಸಧ್ಯ...”

“ಜೆನ್ನಾ ಗಿಲ್ಲ ಅಂದೋರು ಯಾರು ರಾಜಮ್ಮ, ಸೊಗಸಾಗಿದೆ!

“ಹಾಗಿದ್ದೇಲೆ ಹೀಗ್ಯಾಕೆ ಮಂಕಾಗಿದೀರಿ—ಟಿಕೆಟ್ ದುಡ್ಡೆಲ್ಲ ನಷ್ಟ ಆದೋರ
ಹಾಗೆ!”

“ಹಾಗಲ್ಲ ರಾಜಮ್ಮ, ನಮ್ಮೆಜಮಾನ್ಸ್ರಾ ಸೇಲ್ಸ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರು.
ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಸಲ್ಲೋದು ನೂರಿಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ ಆದರೂ, ನೆಮ್ಮದಿ
ಯಾಗಿ ಎರಡಂತಸ್ತಿನ ಮನೆ ಕಟ್ಟೊಂಡು, ನಿತ್ಯ ಧರ್ಮಾವರಾಣೇ ಉಡ್ತಾ ಇದೀನಿ,
ನೀವು ಕಂಡ ಹಾಗೆ! ಆದರೆ, ಆ ನಾಟಕ ನೋಡಿದಾಗಿನಿಂದ ನಡುಕ ಹುಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟಿದೆ
ರಾಜಮ್ಮ—ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ನಿದ್ರೆಯೇ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ—ರಾಮಣ್ಣನ ಕೈಗೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೇ
ಬೇಡೀ ಬೀಳುತ್ತೋ ಏನೋ ನಮ್ಮ ಯಜಮಾನ್ರಿಗೂನೂ ಅಂತ!”

“ಅಯ್ಯೋ ಬಿಡತು ಅನ್ನಿ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ ಇಲ್ಲದ ಭಯ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು
ಹೆದರಬಾರದು. ಯಾರೂ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದದ್ದು ನಿಮ್ಮೆಜಮಾನ್ಸ್ರಾ ಏನು ಮಾಡ್ತಿ
ರೋದು? ದೇವರು ಇದುವರೆಗೂ ಹೇಗೋ ನಡೆಸೊಂಡು ಬಂದಿದಾನೋ
ಮುಂದೂ ಹಾಗೇ ನಡೆಸ್ತಾನೆ!”

“ನೀವೇನೇ ಹೇಳಿ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೇನೋ ಭೀತಿ ಹುಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಹೇಳೇ
ಬಿಟ್ಟಿದೀನಿ ಅವರಿಗೆ—ಇವತ್ತಿಂದ ನೋಟಿನ ಕಂತಿಗೆ—ಟೀಬಲ್ ಮೇಲಿಂದಲಾದರೂ
ಸರಿಯೆ, ಟೀಬಲ್ ಕೆಳಗಿಂದಲಾರೂ ಸರಿಯೆ,—ಕೈ ಚಾಚಕೂಡದು ಅಂತ!”

“ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ. ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಇರುವಿರಂತೆ ಇನ್ನೇಲೆ!” “ಎಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿಂತೆ
ರಾಜಮ್ಮ? ಬರೋ ನೂರಿಪ್ಪತ್ತರಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ತೆರಿಗೆ, ನೀರು ಹಾಲಿನ ಬಿಲ್ಲು, ನೀರದೆ
ಶಾರದೇರ ಸುಣ್ಣ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಸಾರಣೆ...”

“ಸುಣ್ಣ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಸಾರಣೆ...?”

ಆದೇ, ಪಾಡರ್ನು. ಲಿಪ್ ಸ್ಟಿಕ್ಯು.... ಇವಕ್ಕೇ ಸರಿಹೋಗುತ್ತಲ್ಲ—ನಾಲಕ್ಕು
ಮಕ್ಕಳ ಫೀಜೇನು, ನನ್ನ ಸಮಾಜದ ಖರ್ಚೇನು, ಅವರ ಇಸ್ಪೇಟಿನ ಬಾಬತ್ತೇನು?
ಸಾಲದ್ದಕ್ಕೆ ನಾದಿನೀ ಬೇರೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದಾಳೆ ಗಂಟಲಿಗೆ ಗಾಣವಾಗಿ ಆ ನಾಟಕದ
ಸೀತಮ್ಮನಿಗೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೇ!”

“ ಹೂಂ! ಅಂತೂ ನಿಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆ ಹಾವು ಸಾಯಬಾರದು, ಕೋಲು ಮುರಿಯಬಾರದು ಅನ್ನೋ ಹಾಗಿದೆ!....ಅಂದ ಹಾಗೇ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ, ಹೀಗೆ ಯಾಕೆ ಮಾಡಬಾರದು ?

“ ಹೇಗಿ ? ”

“ ಸೇವಾರ್ಥದ ಸಿಸ್ಟಮ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಸೀತಮ್ಮ ! ”

“ ಹಾಗಂದ್ರೇನಿ....? ”

“ ಅಲ್ಲೀ. ದೇವರಿಗೆ ಹರಕೆ ಹೊರಲ್ವೇ— ನನಗೆ ಇದು ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಸ್ತೀನಿ. ಈ ಅಭಿಷೇಕ ಹಾಕಿಸ್ತೀನಿ ಅಂತ ಅಂದ್ವಾಗೆ, ಇನ್ನೆಷ್ಟರು ಅವರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ; ಅವರ ಅರ್ಥಾಂಗಿ ನೀವು ಈ ವಿಚಾರ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ ! ”

“ ಅದೇನೋ ರಾಜಮ್ಮ, ನೀವು ಹೇಳೋದು ನನಗೆ ತಿಳಿತಾಲೇ ಇಲ್ಲ ! ”

“ ಹತ್ತಿರ ಬನ್ನಿ ಹೇಳ್ತೀನಿ.... ” !

ಸೀತಮ್ಮನವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವಾರ್ಥ ದೀಪಾವಳಿವರೆಗೂ ‘ಬುಕ್’ ಆಗಿದೆ —ವರಲಕ್ಷ್ಮೀವ್ರತದ ಹಣ್ಣು, ಕಾಯಿ, ಹೂವು, ಆರತಕ್ಷತೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಮೂಟೆ, ಪಾತ್ರೆ ಅಂಗಡಿ ಫೂಕ್ ರಾಜ್ ದು; ಗೌರಿಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಆಕೇಗೇ, ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೀರೆಗಳು, ಬಾಕಿ ಸರಬರಾಜು, ಜವಳಿ ಅಂಗಡಿ ಸುಬ್ರಾಯ ಶೆಟ್ಟರು; ನವರಾತ್ರಿ ಕಟ್ಟಳೆ ನಾವಲ್ವೀ ಮಾರ್ಟಿನ ನಾರಾಯಣಸಾಮಿದು; ದೀಪಾವಳಿ ಜವಳಿ ಪಟಾಕಿ ಕಬ್ಬಿಣದಂಗಡಿ ಖಾಸೀಮ್ ಸಾಬರದು! ಪಾಪ, ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ಕಾದಿದಾರಂತೆ—ಸೇವಾರ್ಥ ಸಲ್ಲಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಗಿರುವ ನಾದಿನೀ ಮದುವೆಗೆ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ‘ಛಾನ್ಸ್’ ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಭರವಸೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮ!

ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು ಈಗ ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ಕಾರದವರು ಕೊಡುವ ನೂರಿಪ್ಪತ್ತನ್ನುಳಿದು ಬೇರೆ ನೋಟನ್ನೇ ಮುಟ್ಟುರಿಯರು! ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನ ಗಲಿಲ್ಲಂತೂ ಮಗುಟ ಉಟ್ಟು ಮೂಗು ಹಿಡಿದು, ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ಧ್ಯಾನಸ್ಥರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂತೆ ಪಾಪ !

—ಟಿ. ಸುನಂದಮ್ಮ

ಜರ್ಮನಿಯ ಏಕೀಕರಣ

(P. U. C. ಪ್ರಭೃತಿಯ ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯಿಂದ)

ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು :—

- 1) ಜರ್ಮನಿಯು ಒಡೆದುದು.
- 2) ಡೆನ್-ಮಾರ್ಕನ ಯುದ್ಧ.
- 5) ಫ್ರಾನ್ಸೀ-ಪರ್ಷಿಯಾ ಯುದ್ಧ.
- 3) ಜರ್ಮನಿಯ ನೀತಿ.
- 4) ಒಟ್ಟೋ-ಬಾರ್-ವಿಸ್ ಮಾರ್ಕನು.

1) ಜರ್ಮನಿ ಒಡೆದುದು:—ಜರ್ಮನಿಯ ಏಕೀಕರಣವು ಜನಗಳ ಏಳಿಗೆ ಯಾಗಿತ್ತು. ಆಸ್ತ್ರಿಯಾ ದೆಸೆಯಿಂದ ಜರ್ಮನಿ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಡೆನ್ ಮಾರ್ಕನು ಡಚ್ಚಿಗಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಆಳಿದನು. ಅದರಿಂದ ಚಾರ್ಲಿಸನು ಸತ್ತು ನಂತರ ಒಟ್ಟೋ-ಬಾರ್-ವಿಸ್ ಮಾರ್ಕನಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಸಿಕ್ಕಿತು.

2) ಆಟೋ ವಾನ್ ಬಿಸ್ ಮಾರ್ಕನು ರಾಜಭಕ್ತನಾಗಿ ಜರ್ಮನಿಯ ದೇಶ ಗಳಿಗೆ ಬಂದನು ಮತ್ತು ಜರ್ಮನಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಾದನು. ಜರ್ಮನರೂ ಡಚ್ಚರೂ ಡ್ಯೂಕರ ಮೇಲೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಬಿಸಮಾರ್ಕನು ಒಂದನೇ ನೆಪೋಲಿಯನ್ನನ ಆಸ್ತ್ರಿಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ತದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಪೂರಾ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಡೆನ್ ಮಾರ್ಕನಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದಾಡಿ ಸೈನ್ಯವು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಿತು.

3) ಡೆನ್ ಮಾರ್ಕನಯುದ್ಧ :—ಆದರೆ ಆಸ್ತ್ರಿಯ ಸೈನ್ಯಗಳನ್ನು ಡೆನ್-ಮಾರ್ಕನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಎರಡು ಆಸ್ತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಹಂಗರಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಾಟೆಸ್ಟೆಂಟರೂ ಕ್ಯಾಥೊಲಿಕ್ಯುಗಳೂ ಸಿಟ್ಟಿನೇರಿ ಆಸ್ತ್ರಿಯಾ ಮತ್ತು ಬಿಸ್-ಮಾರ್ಕುಗಳನ್ನು ಸೇರಿದರು. ಆದರೆ ಡೆನ್ ಮಾರ್ಕನು ಸೋಲಿಸಿದನು ಮತ್ತು ತಿರುಗಿ,

4) ಫ್ರಾನ್ಸೀ-ಪರ್ಷಿಯಾ ಯುದ್ಧ :—ಜರ್ಮನ್ನರು ಜರ್ಮನ್ ದೇಶ ಗಳಾಗಿ ಒಡೆದುಹೋದರು ಆದರೆ ಆಸ್ತ್ರಿಯಾ ಮತ್ತು ಹಂಗರಿ ನ್ಯಾಜಿಲೆಂಡ್ ಫಿನ್ಲೆಂಡ್ ಮತ್ತು ಪೋಲೆಂಡುಗಳು ಮಾತ್ರ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು ಪ್ರಸಿಯನ್ನರು ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ದೇಶದ ಸೈನ್ಯ. ಬೋರ್ನಿಯೋದಲ್ಲಿ ಡಚ್ಚರು ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸೀ ಡಚ್ಚರು ಮತ್ತು ಫ್ರಾಂಕೋ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತ್ರಿಯನ್ನರು ಸೋಲಿಸ ಲ್ಪಟ್ಟರು. ಪ್ರಸಿಯನ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಡ್ಯೂಕರು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟರು.

5) ಜರ್ಮನ್ನರು ಮಾತ್ರ ಬೇರೆಯಾದರು. ಆದರೆ ಜರ್ಮನಿ ಒಡೆದು ಹೋಯಿತು.

ಸರ್,

ಫೇಲಾಗಿ ಫೇಲಾಗಿ ನನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಬೇಸರ ಬಂದು ಜಿಗುವೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ.

ಇಂತಿ ತಮ್ಮ ವಿಧೇಯ,

.....

ಅಯ್ಯಾ ನನಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಇಂತಿ.

—ಅ. ರಾ. ಸೆ.

ಮಾತು ಮುರಿದವರು

ಕಳೆದ ಮದುವೆ ಸೀಸನಿನಲ್ಲಿ ವರಾನ್ವೇಷನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಕನ್ಯಾ ಪಿತ್ಯಗಳ ಗಾಳಕ್ಕೆ ಸಿಗದೆ ಚೀಣೀಯರನ್ನು ಹೊರದಬ್ಬುವ ತನಕ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತೇವೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದವರು ಮೂವರು. ಸೇತು, ಶ್ರೀಪತಿ, ಮಾಧು. ಹಿರಿಯರು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಒಪ್ಪದೆ ರಿಕ್ಯುಟ್ ಮೆಂಟ್ ಗೆ ಮುಂದಾದರೂ ನಾಲ್ಕುಡಿ ಹತ್ತು ಮುಕ್ಕಾಲಿಂಚಿನ ಸೇತುವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಸೈನ್ಯಖಾತೆ ಗಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ. ಸೆಣಕಲ, ಕುಳ್ಳ ಎಂದು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರು. ಆತ ನಿರಾಶನಾಗಿ M. com. ಮುಗಿಸಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಬಲು ದೂರದ ಕಲ್ಕತ್ತೆಗೆ ಹೊರಟುಹೋದ.

ಮಾಧುವೇನೋ ಕಟ್ಟುವಸ್ತಾದ ಆಳು. ಆದರೆ ಮೊಸರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಹುಡುಕು ವಂತೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅವನ ಹಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ ದೋಷವಿದೆ ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರು. ಸರಿ ಹಲ್ಲು ಉಗುರುಗಳಿಂದಲೇ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ ನಮ್ಮವರು ಎಂದು ಕುಹಕವಾಡಿ ನಾಕರಿ ಹಿಡಿದು ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಮಾಧು, ಸೇನಾಖಾತೆ ಸೇರಿಯೇ ದೇಶೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೇ ಎಂದು ಕೋಡೇರಿಸಿದ.

ಶ್ರೀಪತಿ ಮಾತ್ರ ಎಂಜಿನಿಯರಾಗಿ ಏರ್‌ಫೋರ್ಸ್ ಸೇರಿಕೊಂಡ.

ಕಲ್ಕತ್ತಾಗೆ ಹೋದ ಸೇತು ದೂರದ ಸಂಬಂಧಿಕರೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಉಳಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮದುವೆಗಿದ್ದ ಮೂವರು ಹುಡುಗಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳಿಗೆ ಆತ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಲು ಮೂರೇ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಬೇಕಾಯಿತು. ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ M. com. ಆಗಲಾರೆನೆಂದು ಸೇತು ಆಗಲೇ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದ.

ಮಾಧು ಹೋಟಲಲ್ಲಿ ರೂಮು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರತೊಡಗಿದರೂ, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿಯ ಪರಿಚಯವಾದಂತೆಲ್ಲ ಆತನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ನೊಗ ಹೇರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಬಲವಾಗತೊಡಗಿತು ಚೀಣೀಯರನ್ನು ಹೊರದಬ್ಬದೆ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಲಾರೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ ಮಾಧು ತನ್ನ ಮಾತು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಹುವಾಗಿ

ಹೆಣಗಬೇಕಾಯಿತು. ವರಾನ್ವೇಷಕರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಈತನೂ ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಂಚಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು.

ಕೆಲವರೊಡನೆ ಈಗ ತನಗಿರುವ ಕೆಲಸ ಕತ್ತಿ ಕೆಲಸ ಸಾಕಾಗಿಹೋಯಿತು. ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಟಗುಟ್ಟಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಯಿತು. ಇದು ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಆಸಾಮಿ ಎಂದು ಅವರು ದೂರವಾದದ್ದು.

“ಮೇಷ್ಟ್ರರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ. ನೋಡಬೇಕು” ಎಂದೊಡನೆ ಕೆಲವರು ಕಾಲುಕೆತ್ತರು.

ಒಂದಿಷ್ಟತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ಕೊಟ್ಟಿರಿ—ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳ ಸಂಬಳ ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ತೀರಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದೊಡನೆ ಒಬ್ಬರು ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ನೋಡಿ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಶ್ರೋತ್ರೀಯರೆಂದು ಕಂಡು ಬಂದ ಕನ್ಯಾಪಿತೃಗಳು ಬಂದ ಕೂಡಲೆ ಒಂದು ಸಿಗರೇಟ್ ನೀಡ ಹೋಗುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ಉಪಾಯವಾಗಿತ್ತು.

ನಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾತಂದಿರ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನೇ ಮಾರಿದ್ದು ಎಂದು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ರೇಸ್ ಕುದುರೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪರಿಸಿದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ದೂರ ವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇನ್ನು ಕೆಲವರೆದುರಿಗೆ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕೆಮ್ಮಿ ಕೆಸೆಯಿಂದ ಯಾವುದೋ ಮಾತ್ರೆಯೆಂಬಂತೆ ವೆಪ್ಪರ್ ಮಿಂಟ್ ತೆಗೆದು ಬಾಯೊಳಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನೇ ಎತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾಧು ಈ ಉಪಾಯವನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಮರೆಹೊಕ್ಕು.

ಅವರಿವರು ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ಮದುವೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೆತ್ತಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಲಂತೂ ಬಹಳ ಜಾಗ್ರತೆ ವಹಿಸಿದ. ಮಕ್ಕಳು ಮರಿಗಳನ್ನು ನಗುನಗುತ್ತ ಮಾತ ನಾಡಿಸುವ ಚಪಲವನ್ನು ತಡೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡ. ಏಕೆಂದರೆ ಗಂಡಸು ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಮುದ್ದಾಡುವುದನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಹೆಂಗಳೆಯರಿಗೆ ಆತನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿ ಮೂಡುತ್ತದೆಂದು ಯಾರೋ ಅವನನ್ನ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದರು.

ಆಫೀಸರು ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ ಮಾಸಲು ಖಾದಿ ಪಂಚೆ, ತುಸು ಹರಕುಳ್ಳ ಖಾದಿ ಜುಬ್ಬ ಧರಿಸಿ, ಬಾತ್ ಟವಲು ಹೆಗಲಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಫೀಸರ ಸೊಸೆಗೆ ವ್ಯಾಂಟು, ಟಿರಿಲೀನು ಷರಟುಗಳಿಲ್ಲದವರು ಮನುಷ್ಯರೇ ಅಲ್ಲ ವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಧಳಕು ಬಳಕುಗಳೇ ಆಕೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಾರಿ ಹೇಳುವಂತಿದ್ದುವು.

ಪರಿಚಯದವರೊಬ್ಬರ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಅನಾರೋಗ್ಯವಿದ್ದಾಗ ಮಾಧು ಔಷಧಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟ. ಆಕೆಗೆ ಈತನನ್ನೇ ಅಳಿಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಭಲ ವುಂಟಾದಾಗ ಈತ ಗಾಬರಿಯಾದ. “ಮುದುಕೆ ಗೋತಾಹೊಡೆದೀತು ಎಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದೆ ಎಂದು ಆಕೆಯ ಪರಿಚಯಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಮಾತುಮಾತಿಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಯಿತು. ಆಕೆ ಮತ್ತೆ ಈತ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಮಾತೇ ಆಡಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಕನ್ಯಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತಾನು Light of Iran ನಲ್ಲಿ ಬಿರಿಯಾನಿ ಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚುವವನೆಂದು ಹೇಳಿದೊಡನೆ ಅವರು ‘ಶ್ರೀರಾಮ ರಕ್ಷೆ’ ಎಂದು ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಆದರೆ ಕೊನೆಗೊಬ್ಬರು ಬಂದರು—ರಿಟೈರ್ಡ್ ಹೆಡ್‌ಮೇಸ್ಟರು; ಪ್ರಾಣಿದಯಾ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ಅವರು ಇವನನ್ನು ಮನೆಗೊಯ್ದಾಗ ಈತನಿಗೊಂದು ಯೋಚನೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ಒಳಗೆ ಕಾಲಿಡುವಾಗಲೇ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಅವರ ಕಂತ್ರಿ ನಾಯಿಗೆ ಬಲವಾಗಿ ಒಂದು ಒದೆ ಕೊಟ್ಟ. ‘ಕಯ್ಯೋ’ ಎಂದು ಅದು ಆಜೆ ಓಡಿತು. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ರೇಗಿ ತನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವರೆಂದು ಈತ ಆಸೆ ಪಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಆದದ್ದು ಬೇರೆಯೇ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ ರೇಗಿ “ಹಾಳು ನಾಯಿ ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಮಲಗು ತ್ತದೆ” ಎಂದು ಅರ್ಭಟಿಸಿ ಆದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೆರಡು ವದೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಮಾಧು ಸಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುವಂತಾಯಿತು. ಅಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಅವರು “ಹಿ ಹಿ ಹಿ ನಮ್ಮ ರುದ್ರಾಂಬೆಗೂ ನಾಯಿ ಯೆಂದರೆ ಆಗದು. ಅವಳೊಮ್ಮೆ ಮೂರು ನಾಯಿಮರಿಗಳನ್ನು ನೀರಿಲ್ಲದ ಭಾವಿಗೆ ಎಸೆದು ಬಂದಿದ್ದಳು” ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದಾಗ ಮಾಧು ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾದ. ಹೆಡ್‌ಮೇಸ್ಟ ರಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಮಹಾ ವ್ಯಾಕರಣಗಳೆಂದು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದನಾದುದರಿಂದ ಅವರೆದುರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟಿ ತಪ್ಪುತಪ್ಪಾಗಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮಾತನಾಡಿದ. ಆಗ ಅವರು “ಅಯ್ಯೋ ನಮ್ಮ ರುದ್ರಾಂಬೆಯ ಇಂಗ್ಲೀಷು ನೀವು ಕೇಳಬೇಕು. ಅವಳು ಸಬ್ಜಕ್ಟ್ ಪ್ರೆಡಿಕೇಟುಗಳ ಗೊಂದಲಕ್ಕೇ ಹೋದವಳಲ್ಲ. ಹೇಗೆ ಪೀಯೂಷಿಯಾ ದಳೋ....ಹಿ ಹಿ ಹಿ” ಎಂದು ನಕ್ಕರು.

ಇನ್ನೇನು ಗತಿಯಪ್ಪ ಎಂದು ಈಗ ಬೇರೆ ಹಲವು ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದ. ಆದರೆ ಅವರು ಇವನ ಬೆನ್ನು ಬಿಡದಾದರು. ಎಲ್ಲ ಬಾಣಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮದೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುರಾಣಿಯಿಂದ ತಡೆದರು. ಎಲ್ಲ ಅವಹೇಳನಗಳನ್ನೂ ವಿಷಕಂಠನಂತೆ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮ ಭಗೀರತ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಜಗ್ಗಲಿಲ್ಲ.

ಇವರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಹಲ್ಲು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡಾದರೂ ಮತ್ತೆ ಮಿಲಿಟರಿಗೆ ಸೇರುವುದೇ ಗತಿಯೆಂದುಕೊಂಡ ಮಾಧು. ಸರಿ. ಡೆಂಟಿಸ್ಟ್ ದಾನವಯ್ಯನವರಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ. ಅವರು ಈತನನ್ನು ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಬಾಯಿ ಆಗುಸುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕುಳ ಹಿಡಿದು ಹಲ್ಲು ಕಚ್ಚಿ “ಮದುವೆಯಾಗುವ ಆಲೋಚನೆ, ಇದೆಯೇ.. ಮಗಳು ಮೆಡಿಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಸೀಟು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ಮದುವೆ ಯಾದರೂ ಆಗುತ್ತೇನೆ ಅಂತಾಳೆ” ಎಂದಾಗ ಮಾಧು ಹೇಗೋ ಆತನ ಕೈಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ. ಬದುಕಿದೆಯಾ ಬಡ ಜೀವವೇ ಎಂದುಕೊಂಡು ಮೊದಲೇ ಪರಾತ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಹೆಡ್ಮೇಷ್ವರ ಪೀಯೂಸಿ ಮಗಳು ರುದ್ರಾಂಬೆಗೆ ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಲೊಪ್ಪಿದ.

ಅಂತೂ ಇಬ್ಬರ ಸಮಾಚಾರ ಮುಗಿಯಿತು. ಮೂರನೆಯವನೇ ಧೀರ, ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಪತಿ ಆಡಿದಂತೆ ಮಾಡಿದ ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಆತ ಮೊನ್ನೆ ರಜಾದ ಮೇಲೆ ಬಂದಾಗ ಹಾಗಂತ ಅವನನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದೆವು.

ಆದರೆ ಆತ ನಗುತ್ತಾ “ಅದೆಲ್ಲ ಆಗಿಹೋಗಿದೆ. ನನ್ನ ವಿಂಗ್ ಕಮ್ಯಾಂಡರ್ ತಂಗಿಯನ್ನೇ ಜಾನಪುರದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಮದುವೆಯಾದೆ, M.B.B.S. ಆಕೆ. ಅಲ್ಲೇ ಪ್ರಾಕ್ಟೀಸು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬರುವಾಗ ಕರತರುತ್ತೇನೆ.

ಇಬ್ಬರು ಮಾತು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. “ಈತ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿಸದೆ ಮಾತು ಮುರಿದನಲ್ಲ ಧೂರ್ತ!” ಎಂದು ಸ್ನೇಹಿತರೆಲ್ಲ ಧರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು ಚೀಣೀಯರನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸದೆ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದಿದ್ದರು. ಇವರು ಮದುವೆಯಾದುದನ್ನು ಕಂಡಾದರೂ ಚೀಣೀಯರು ಓಡಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸಬಹುದೇ?

—ರಾಮಿ.

ಮೆಡಿಕಲ್ ಮತ್ತು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಸೇರಬಯಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಇಂಟರ್‌ವ್ಯೂ ಆದಕೂಡಲೆ, ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕುವ ಸನ್ನಾಹ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಕುಹಕ.

* * * *

ಚಿನ್ನದ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಮುರಿದ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗರನ್ನು ಮರಣ ದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಕಾನೂನು ಹೊರಡಿಸಿದರೆ ಅಕ್ಕಸಾಲಿಗರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಕೇವಲ ಕುಚೋದ್ಯ.

ನೀಲಕಂಠ

ಅಂತೂ ನವಿಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷಿಯೆಂದು ಮನ್ನಣೆ ಗಳಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅದು ವಂದನೀಯ ಪಕ್ಷಿಯೆಂಬ ಮಹತ್ವದ ಅಂಶ ಹೊರಬೀಳುತ್ತಿದೆ. ರೋಮನ್ನರು ನವಿಲಿನ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ! ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಬರೆದಿರುವ ನಂತೆ! ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಆಕರ್ಷಕ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ! ಷಣ್ಮುಖನ ವಾಹನವಂತೆ! ಕೆಮ್ಮಲು ಬಂದು ನರಳುವ ಬಚ್ಚಗಳಿಗೆ ನವಿಲಿನ ಗರಿಯ ದಂಟನ್ನು ಸುಟ್ಟು, ಜೇನು ತುಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಕಲಸಿ ನೆಕ್ಕಿಸುವರಂತೆ!

ಈ ಹಣೇ ಬರಹ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವ ಜನ ನವಿಲನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ನಾವು ಹಾಗೆ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. “ಅವನಿಪಾಲರು ಕಂಗಳಿಂದವೆ ಕಿವಿಗೆ ಕರವೊಳ್ಳಿದರು ಕಂಡುದನವರು ನಂಬರು ಕೊಂಡೆಯರ ನುಡಿಗೇಳ್ವ ನಂಬುವರು”.

ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷಿಯೆಂದು ನಾವು ನವಿಲಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡಬೇಕೋ, ಅಥವಾ ರೋಮನ್ನರು ಅದರ.....ರೆಂದೋ?

ದೇಶ ಬಾಂಧವರೇ ನವಿಲು ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಅದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನೇಕೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವೇನೂ ಜಬರಿಸಿಲ್ಲ. ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಅದರ ಗರಿಯ ದಂಟನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿದ್ದುಂಟು. ಸರ್ಕಾರದ ಮನ್ನಣೆ ಸಿಕ್ಕ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನೇಕೆ ಈ ಕಂತ್ರಿ ಹೊಗಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೊಗಳಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಬೇಕು!

ಗರುಡ ಪಕ್ಷಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಲ್ಲವೇ? ಅದನ್ನೇಕೆ ಮಾಡಬಾರದಾಗಿತ್ತು ಎಂದಲ್ಲ ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದು. ನವಿಲನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಈಕೊಂಡೆಯ ಅದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟು. ರೋಮನ್ನರು ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಾರೀಫು ಮಾಡುವುದು ಅನಾಚಿತ್ಯವಲ್ಲವೇ? ಹಂಸಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತಲ್ಲ. ಅದು ಆತ್ಮನ ಪ್ರತೀಕ

ವಲ್ಲವೇ. ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಮೋನ್ನತ ವಸ್ತುವಿನ ಬಹಿರ್ಗ ರೂಪ
ವಲ್ಲವೆ. ಸರಸ್ವತಿಯ ವಾಹನವಲ್ಲವೇ? ಈ ನವಿಲನ್ನು ಇಷ್ಟುದಿನದವರೆಗೆ ಹೊಗಳ
ದಿದ್ದವ ಈಗೇಕೆ ಹೀಗೆ! ವಂಧಿಮಾಗಧರು ರಾಜಾಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲವೇ?

ನವಿಲಿನ ಧ್ವನಿ ಕರ್ತೋರ. ಅದಕ್ಕೆ ಭಗವಂತ ಇದೊಂದನ್ನು ಕಡಿಮೆ
ಮಾಡಿದನೆಂದು ಒಬ್ಬ ನಾವಿಲಿಕ ನರಳಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನೇಕೆ ನೆನೆಯಬೇಕಿತ್ತೋ?

ಪಕ್ಷಿಗಳ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಟ. ಆದರೆ ನವಿಲಿಗೆ ಹಾರಾ
ಟವೇ ಉಂಟು. ಮರದಿಂದ ನೆಲ ಇಲ್ಲವೆ ಪಕ್ಕದ ಮರಕ್ಕೆ. ಅದರ ಪೌರುಷ
ಸೀಮಿತ. ಪಕ್ಷಿಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನೇಕೆ
ನೆನೆಯಬಾರದು?

ಅಜ್ಜಿ ಉವಾಚೆ

ಕತ್ತಲ್ ಕಾಲಿಟ್ಟೆಯ
ಹುಷಾರಿ ಹಾವು ಜೇಳು
ಸಂಜೆಗೆ ಎಲ್ಲಿದ್ದೂ ಮನೆ ಸೇರಿಡು ಮಗ!
ಒಬ್ಬರತ್ತೂನೂ
ಜಗಳಗೊಳ್ಳೋಗೈಡ
ಒದ್ದ ರೊದಿಸ್ಸೊ-ಬೇಕಾದ್ರಿನ್ನೊಂದ್ ಕಪಾಳ ತೋರ್ಸು

ಈಜಾಡಕ್ಕೋಗಿ ತಂಗ್ ಮೇಲಾದೀಯ
ಸಾಕು ಸಲೀಸಾಗಿ ಭೂಮಿಮೇಲೆ ನಡೀಮಗ
ಈಜಾಡಾಕ್ ನೀನೇಕ್ ಮೀನೆ?
ಈರ್ ಬಸ್ವಾ ಆದ್ರೆ
ನಾನ್ ಯಾವ ಕೆರೆ ಬಾವಿ ಹುಡುಕ್ತಾ ಹೋಗಾನ?

—ಬಿಜಾಯ್

ಮ್ಯಾದರ ಓಣಿ,
ಧಾರವಾಡ,
10-5-1963

ಪ್ರಿಯ ಸಂಸಾದಕರೆ,

ನನಗೆ ಲೇಖನ ಬರೆಯುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯ, ಮಂಕು, ಗಾಂಪಿಸಂ ಮತ್ತು ಅತಿ ತೀವ್ರ ಅಪಚಾರ ನಡೆದಾಗ, ಯಾರೋ 'ಗೀತೆ' ಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನಲ್ಲ; "ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು, ಹಾಗೇನೇ ಪೆನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬರೆದೇ ಬಿಡುವ ಒಂದು ಅಭ್ಯಾಸ ಇದೆ, ನನಗೆ. ಮೊನ್ನೆ "ಮೇ" ತಿಂಗಳ "ಕೊರವಂಜಿ"ಯಲ್ಲಿ "ಮುರಳಿ" ಎನ್ನುವವರು ನನ್ನನ್ನು ಅಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಆದರೂ ಬಹಳ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಚೋದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ "ಶಂಖ" ಭಾರತದ "ರಾಜ್ಯವಾದ್ಯ"ವಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಸದ್ರಿಯವರ ಆಲಾಪ. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ದುಡ್ಡು ತೆತ್ತು "ಕೊರವಂಜಿ" ಓದುವ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಬಹುಪ್ರಿಯ— ಹಾಗಾದುದರಿಂದ "ಕೊರವಂಜಿ"ಯಲ್ಲಿ "ಮುರಳಿ"ಯವರ ಈ ಅಸಂಬದ್ಧ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಸದುತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವ ಆಸೆ.

'ಮುರಳಿ'ಯವರಿಗೆ ಭಾರತ ಹಾಗೂ ಜಗತ್ತಿನ ಅಲ್ಪ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೂ, ಚರಿತ್ರೆಯೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ನವಿಲು ಕೆಂಭೂತನನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರ ಚಿಹ್ನೆ ಯೆಂದು ಯಾರು ಯಾಕೆ ಮಾಡಿದರು ಎಂಬುದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಇವರದು ಸೊನ್ನೆ; ಗರಿಗರಿ ರಂಗು ರಂಗಿನ ಈ ಗಾಂಧಿ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮ ರೂಪ ಮತ್ತು ಕೇಕೆಗಳಿಂದ ಮೆರೆಯುವುದನ್ನು ನಾನೂ-ನೀವೂ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಗಾಂಧಿ ಸತ್ಸಲ್ಲಾ! ಅದರ ಮೇಲೆ ಈ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಇದೇ ತಮ್ಮ ಧ್ಯೋತಕವೆಂದು ನವಿಲಿನ ಮರೆಹೊಕ್ಕರು.

ಹಿಂದೆ ಮಹಾಭಾರತ, ರಾಮಾಯಣ ವೇದವೇ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ "ಶಂಖ"ದ ಬರಾಬ್ಬರಿ ಉಲ್ಲೇಖವಿದ್ದರೂ 'ನೆಹರು' ಇರುವ ಈ ನವೀನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ "ಅಜ್ಜೀ ಮುಂಡೇದು" ಸಾಲಾಯಕ್ಕು. ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ತಂತ್ರಿಗಳು ಹಿಂಬಾಲಕರು ಮೇಷ್ಟ್ರು, ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡುವುದು ಬಹಳ ತ್ರಾಸ. ಅಲ್ಲದೆ ಶಂಖಕ್ಕಾಗುವ ಖರ್ಚು ಇತ್ಯಾದಿ, ಈಗಾಗಲೇ ಮೊರಾರ್ಜಿಯ ಬಾಟ್ಲಿಯಿಂದ ಆರು ಪೆಗ್ಗು ಹರಳೆಣ್ಣೆ ಕುಡಿದ ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾದರ ಓಣಿ ಸಣಬೋರನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಹತ್ತಿ ಕಾಳು ತಿನ್ನಿಸಿದ ಹಾಗೇನೇ.

ಸ್ವಾಮಿ, ರಾವ ಸಾಹೇಬರೇ, ನೀವು ಇಡೀ ಜಗತ್ತನ್ನು ಇಂದು ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವ ಕ್ರೋಳಪಡಿಸಿ ಜನ ಮನ ದೇಶಗಳನ್ನು ಗ್ರೀನ್‌ಲಾಂಡಿನಿಂದ ಉದ್ದೇಬೋರನ ಹಳ್ಳಿ

ಯವರೆಗೂ, ಮಮ್ಮಿಘಟ್ಟಿಯಿಂದ ಬಿಚ್ಚಿವ್ವನ ಲ್ಯಾಂಡಿನವರೆಗೂ ತನ್ನ ಅಪೂರ್ವ
 “ಇಂಫ್ಲುಯೆನ್ಸ್”ನ ಆವರಣದೊಳಗಲವಡಿಸಿ ಧರಣಿಯನ್ನೇ ಕುಣಿಕುಣಿದಾಡಿಸಿ,
 ಅಲಿಸಿ, ಅಲಿ, ತತ್ತರಿಸಿದ ಚಿಕ್ಕ ‘ಪಿತೂರಿ’ ವಾದ್ಯ ವಿಶೇಷ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ ಮಾಡಿ
 ದ್ದೀರಾ? ಶಂಖವು ‘ಪಿತೂರಿ’ಯ ನಂತರವೇ ಒದರುತ್ತದೆಯೆಂದು ನಿಮಗೆ
 ಗೊತ್ತು. ‘ಪಿತೂರಿ’ಯೇ ಆದಿ. ನೀವ್ಯಾಕೆ - ನಾನ್ಯಾಕೆ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳೂ
 ಇವರ ಮನೆಯಾಕೆಯವರೂ, ದೇವದಾನವರೂ, ಇವರ ಮರಿಮಕ್ಕಳೂ, ವೇದ
 ಗಲನ್ನು ಬರೆದು ಜಾತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದವರೂ vis-A-vis ನಮ್ಮ ಮದರಾಸಿನ
 ಡಿ. ಯಂ. ಕೆ. ಪಾರ್ಟಿ ಇತ್ಯಾದಿ, ಶಕುನಿ, ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ, ಕೇಚಕ, ಅಯೂಬ, ಈತನ
 ದೊಡ್ಡಮ್ಮನ ಮಗ—ಚಾ-ಯನ್-ಲಾಯ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ‘ಪಿತೂರಿ’ ಇಲ್ಲದೆ ಮುಂಬ
 ರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲ. ಪಿತೂರಿಯ ಧ್ವನಿ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ,
 ವಿಶ್ವದಿಂದ ಪಿತೂರಿಯೋ, ಪಿತೂರಿಯಿಂದ ವಿಶ್ವವೋ (‘ಆಡಮ್’ನಿಗೆ ‘ಈವ್’ಳು
 ಇನ್ನೇನು ಮಾಡಿದಳೆನ್ನುತ್ತೀರಿ ಸಾಹೇಬರು?) ದುರ್ಯೋಧನನ ಮರಣ, ರಾಕ್ಷಸ
 ರಿಗೆ ವಿಷವಿಕ್ಕಿದ್ದು, ಎಂಟನೇ ಜೋರ್ಜ್ ಕುರ್ಚಿಯಿಂದ ಕುಕ್ಕರಿಸಿದ್ದು, ತುಸ್ಲಾಫ
 ನಿಗೆ ಲಕ್ವಾ ಹೊಡೆದ ಸುದ್ದಿ, ಚೀನೀಯರು ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂದಟ್ಟಿ ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ
 ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಐಸ್‌ಕ್ಯಾಂಡಿ ಕಂಪೆನಿಗಳನ್ನು ‘ಪಿತೂರಿ’ಯಿಂದ ವಶಪಡಿಸಿ
 ‘ಮೆನನ’ನನ್ನು ದಿವಾಳಿ ತೆಗೆದದ್ದು, ಮುರಳಿಯವರೇ, ಸಂಪಾದಕರೇ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ
 ಏನನ್ನುತ್ತೀರಿ—ಪಿತೂರಿ! ಪಿತೂರಿ ವಾದ್ಯದ ಗಾನ ಲಹರಿ - ಯಾಕೆ? ನಮ್ಮ
 ಕೊರವಂಜಿಗೇ ಪಿತೂರಿ ನುಡಿಸಿದ್ದು ನಿಮಗೆ ಮರೆತುಹೋಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಯಾವನಲ್ಲಿ
 ಗಲ್ಲಿ, ಸೌಧ, ಹೋಸ್ಟೆಲು, ಸರ್ಕಲು, ಫೈಲು, ಇಲೆಕ್ಷನು, ಗೆರೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ
 ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ವಾದ್ಯದ್ದೇ ಆಟ, ಆಟೋಪ! ಇದರ ವಿಷಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ,
 ಮ್ಯಾದರ ಓಣಿಯಿಂದ ನಾನು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆಯೇ?

ಪಿತೂರಿ, ಏನು? ವಾದ್ಯವೇ, ಪುಂಗಿಯೇ, ಬಾಣವೇ? ಗಾಳಿಯೇ, ಸ್ವರವೇ,
 ತುತೂರಿಯ ಮೊದಲೇ - ಅನಂತರವೇ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತೀರಿ. ನುಡಿಸಲು ಇತರ
 ವಾದ್ಯಗಳಂತೆ ಇದಕ್ಕೂ ಉಸಿರುಬೇಕು, ಸ್ವರಬೇಕು. (ಕೆಲವರ ಪಿತೂರಿ ಉಸಿರು
 ನಿಂತ ಮೇಲೆಯೇ ಕೇಳುತ್ತದೆಯೆನ್ನು!) ಆದುದರಿಂದ ಇದು ವಾದ್ಯಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪಿತಾ
 ಮಹನನ್ನುತ್ತೇನೆ. ವಾದ್ಯಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಅತಿ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಇದು. ಕೆಲ
 ಮೊಮ್ಮೆ ಇದು ಸಭೆಯಿಂದ ಸಭೆಗೆ ಭೋರ್ಗರೆದರೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ತಲೆದಿಂಬಿನಿಂದ
 ತಲೆದಿಂಬಿಗೆ ಪಿಸುಕುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಚೀಣಾದಿಂದ ಚೀತ್ಕರಿಸಿದರೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ
 ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕೆನ್ನಾಟನ ಕೈಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಟಗುಟ್ಟಿ ಕ್ರುಶ್ಚಿವನ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ

ತೂರಿ ಕ್ಯಾಬಾದಲ್ಲಿ ಧಾಳಿಡುತ್ತದೆ. ಕೆನಡಿಯ ಕೆವಿ ಕಚ್ಚಿ ಡಿಗಾಲಿಗೆ ಸೀನುಬರೆಸಿ, ಹಾರಾದ ಧೂಳು ಲಂಡನಿನ ಹತ್ತು ಡೌನಿಂಗನ್ನು ಸೇರಿ, ಮಕ ಮಲ್ಲನ ಟೋಪಿ ಹಾರಿಸಿ, ವಿಲ್ಸನನ ಮೆದುಳನ್ನು ಚುರುಚುರಿಸುತ್ತದೆ. ಚಂದ್ರ ಇಂದ್ರರು ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರು. ಕವಿಗಳಿಗೆ, ಕಾಮಿಗಳಿಗೆ, ಕತ್ತರಿಯವರಿಗೆ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇದೇ ಆಹಾರ. ಕಟಾಂಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ನೊಡೋಲವನ ಅಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೆವಿಹಚ್ಚಿ—ಮಾಲವೀ ಯನ ಚಿಮಿಣಿಯನ್ನು ಮೂಸಿ, ಹತ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಬೆಲ್ಲದಲ್ಲಿ, ಜೋಂಬಿನಲ್ಲಿ, ರಸಾತಲ ದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಪಿತೂರಿಯದೇ ರಾಗ. ಇದು ಒಮ್ಮೆ ದಕ್ಷಿಣಾದಿಯಲ್ಲಿ ಪಲುಕೆ ದರೆ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅಲ್ಪಾ ಸೋನಿಕ್ ಆಗಿ ಗುಡುಗುಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೂ ಇದರ ರೂಪು. ಇದು ಬಹುರೂಪಿ-ಅನಂತ! ರೂಪಾತೀತ!! ರೂಪರಹಿತ!!! ಮಹೋನ್ನತ. ಭಯಂಕರ, ಸುಗಂಧಿತ (ಕೆಲವು ಸಾರಿ ಮೂಗ್ಗು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಿಕೊನ್ನಿ!) ಆದರೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾದ್ಯವೆಂದು ಹೆಸರು ಹಚ್ಚಿ ಖಾಲಿ ಜಾಗ ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್ನಿನವರೊಡನೆ, ನಾನೂ ನೀವೂ ವೈಪೋಟಿಗೆ ನಿಂತಂತೆ. ರೂಪ ಯಾವುದು ಅನ್ನುತ್ತೀರಾ? ರೂಪ ಇದೆ ಸ್ವಾಮಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಕೊಡುವುದೇನು ಮಹಾ? ಯಾವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ರೂಪ ಕೊಟ್ಟೆಲ್ಲ? ಒಂದು “ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಪಿತೂರಿ ಕಮಿಟಿ” ಮಾಡ್ರಲಾ ಮಹಾರಾಯ್! ಆಗ ರೂಪವೇ ಯಾಕೆ ಬಣ್ಣ ವಾಸನೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಕು ಬರುತ್ತದೆ.

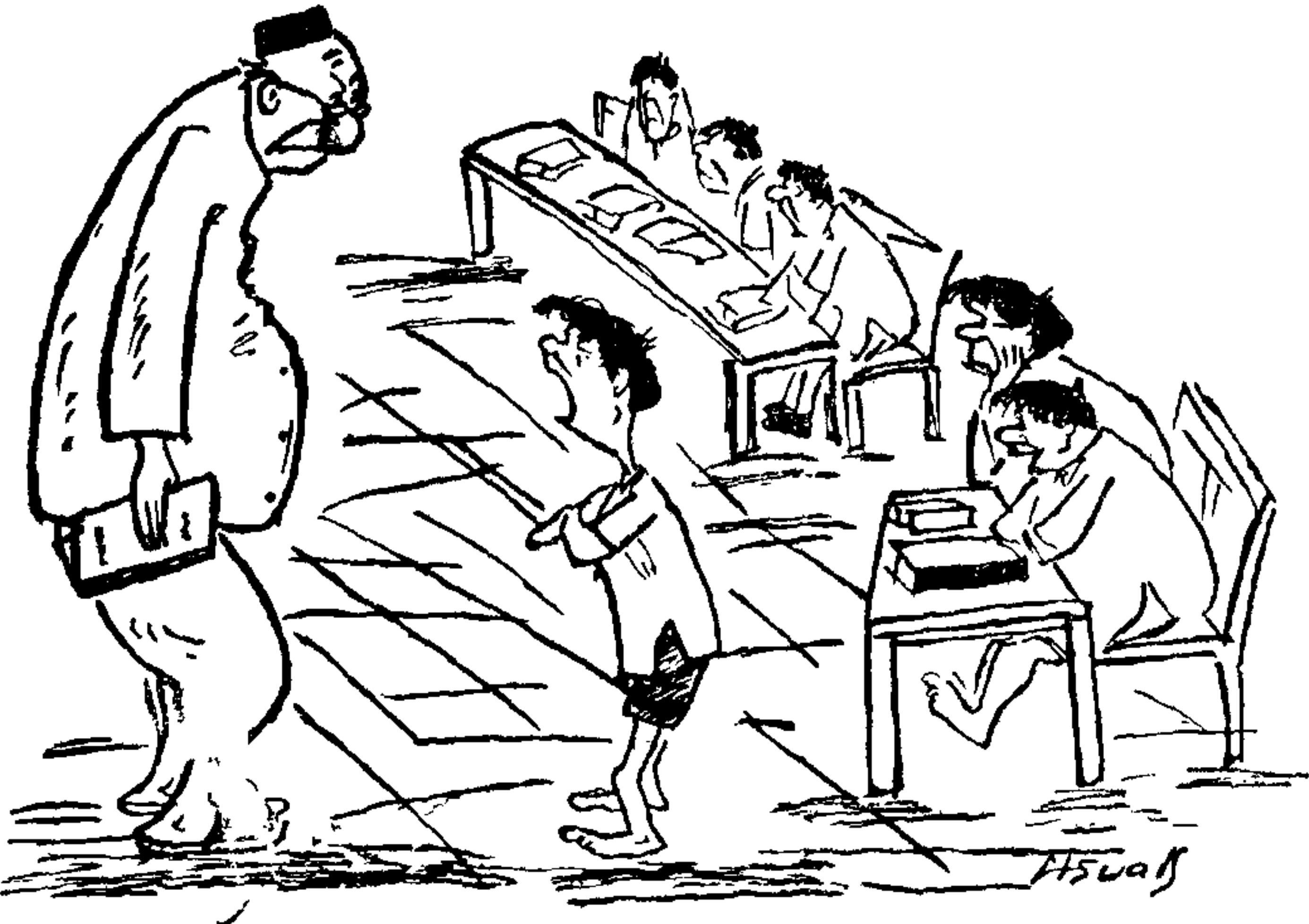
ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀವು, ಮುರಳಿ ಸಾನು ಮತ್ತು ಮಿಕ್ಕಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಭಕ್ತರು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತೀವೋ ಅಷ್ಟೂ ಒಳ್ಳೆಯದು. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಹೆಗಲಿಗೆ ಹೆಗಲು ಕೊಡೋಣ, ಚಳವಳಿ ನಡೆಸೋಣ. ಇನ್ನೂ ನೀವು ಕ್ಲಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಪಕೋಡ ತಿಂದು ತೂಕಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ನೋಡಿ, ಮಾವೋ, ನಿಮ್ಮಿಂದ ಕಸಿದು ಇದನ್ನು ಆಯೂಬನ ಮೂಸಿ ಬಾಯಿಗಿಡುತ್ತಾನೆ-ಅಷ್ಟೆ, ಪರವರ್ದಿಗಾರ! ಶಂಖ ಬಿಡಿ ಪಿತೂರಿ ತೊಡಿ. ಇದು ಜಗತ್ತಿನ ಬದುಕಾದರೂ ಭಾರತೀಯರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅನಾಮ ಧೇಯ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಸೊತ್ತು. ಹಾಗೂ ಬಳುವಳಿ. ಎಷ್ಟು ಬೇಗ ಇದು ನಮ್ಮ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿಯಾಯಿತೋ ಅಷ್ಟೂ ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ. ಮುರಳಿಯವರ ಶಂಖ ಹೇಗೂ ದೇವರ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿರಲಿ. ಇಲೆಕ್ಷನಿಗಂತೂ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಇಲ್ಲ, ಜಯಂತಿ ದೋಣಿ ಕಂಪನಿಯವರು ಅದನ್ನು ಹೊತ್ತು ನೀರಲ್ಲಿ ಸುಸ್ತಾಗಲಿ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿ ಒಂದು ವೇಳೆ ಏನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಜಗತ್ತು ನಡೆಯಬಹುದು. ಸಕ್ಕರೆ ಕಿಲೋಗೆ ಒಂದೂವರೆ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಸಿಗದಿದ್ದರೂ ಕಾಲಕ್ಷೇಪ ಆಗುತ್ತದೆ. (ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಟ್ಟು ತಗೊಳ್ಳಬಹುದು ಸ್ವಾಮಿ!) ಆದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರವಾದ್ಯವಾಗಲಿರುವ ಪಿತೂರಿಯ ವಿನಾ ಏನು ನಡೆಯಬಲ್ಲದು? ಇದೇ ಬ್ರಹ್ಮನಾದ, ಇದೇ ನಾರದರ Pace maker ರಾಜಕೀಯದ ರಾಜರಸ್ತೆ. ಇದನ್ನು ಕೈತಪ್ಪಲು ಬಿಡಬಾರದೆಂಬುದೇ ಈಗಿನ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪಿತೂರಿ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಪಿತೂರಿಕೇ ಜೈ!

ತೊಂಬರದ ಬಸ್ಯ
ಮ್ಯಾದರ ಓಣಿ

ವಿ. ಸೂ.: ಕ್ಷೇಮ. ತರುವಾಯ ಅಖಿಲಭಾರತ ಪಿತೂರಿ ಕಮಿಟಿಗೆ ಹೆಸರನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಹಕ್ಕು ನಿಮಗೂ ಇದೆ.

ಕೊ. ಬ.
ಮ್ಯಾ. ಓ.

ಪ್ರಪಂಚದ ವೀರ ನಾಯರು ಯಾರೆಂದರೆ, ಜೀಜಾಬಾಯಿ, ಪನ್ನೆ, ರ್ನಾಸ್ಸಿರಾಣಿ
ಲಕ್ಷ್ಮಿಬಾಯಿ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಕೀಲರ್

ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯವರು

“ಸ್ವಾಮಿ” ಅಂತ ಕೂಗಿದಾಗ, ಬೇಸರದಿಂದಲೇ ಎದ್ದು ಹೋದೆ. ಏಕೆ ಅಂದರೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆ. ಊಟ ಮಾಡಿ ಆಗತಾನೆ ಚಾಪೆಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಗೊಂಡಿದ್ದೆ. ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಹಾಗಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ಆಳುಗಳು ನಿಂತಿದ್ದರು. ಏನಪ್ಪಾ ಅಂದೆ. ಇಲ್ಲೇ ರಸ್ತೆ ರಿವೇರಿ ಮಾಡ್ತಾ ಇದೀವಿ. ಈಗ ಊಟದ ಹೊತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಕಾಂಪೌಂಡಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಊಟ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತೀವಿ. ನಿಮಗೆ ತೊಂದರೆ ಆಗದ ಹಾಗೆ ಆ ಮೂಲೇಲಿ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಇಡ್ತೀವಿ ಎಂದ. ಅದಕ್ಕೇನು ಆಗಲಿ, ಅದರೆ ಇಲ್ಲೇ ಊಟ ಮಾಡಿ, ಎಂಜಲೆಲೆ ಎಸೆದು, ಗಲೀಜು ಮಾಡಬೇಡಿ, ದಯವಿಟ್ಟು, ಎಂದೆ. ತಂದ ಬುತ್ತಿಲೇ ಉಣ್ಣೋರು, ನಾವೇನು ಎಲೆ ಹಾಕೊಂಡು ಉಣ್ಣೋ ಪುಣ್ಯ ಇಲ್ಲ ಎಂದರು. ಹೊರಗಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ರಸ್ತೆ ಚರಂಡೀಲಿ ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ ಎಂದರು. ಹಾಗಾದರೆ ಸರಿ ಎಂದೆ.

ಇದೊಂದು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ ನಡೀತು. ಏದನೇ ದಿನವೋ ಆರನೇ ದಿನವೋ ರಸ್ತೆಲಿ ಸಿಕ್ಕಾಪಟ್ಟೆ ಜಗಳಕ್ಕೆ ಶುರುವಾಯ್ತು. ಎಂಥಹ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ತುಂಬಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ರಭಸದಿಂದ ಮಾತಾಡ್ತಾ ಇದ್ದರು ಅಂತ. ತಮಿಳು ತೆಲುಗು ಕನ್ನಡ ಮಾತನ್ನು ಸಮ ಸಮ ಬೆರೆಸಿ ಉಗುಳ್ತಾ ಇದ್ದರು. ನೀವು ದಿಟ ಹೇಳಿದರೂ ನಂಬ್ತೀರಿ, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರೂ ನಂಬ್ತೀರಿ. ಅವರುಗಳು ರಸ್ತೆಲಿ ಮಾತಾಡಿದ ಬಿಸೀಗೆ, ಮನೆ ಕಾಂಪೌಂಡಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಪರಂಗಿಕಾಯಿ ಹಣ್ಣಾಗಿಬಿಡ್ತು.

ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಆ ತೆರನ ಜನರು ಇರೋ ಕಡೆ ತಲೆ ಇಡುಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಭಯ. ಯಾಕೆ ಅಂದರೆ ಯಾವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾರಾನ್ಮಾರಿಗೆ ಶುರುವಾ ಗುತ್ತೋ ಶಿವನೇ ಬಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಕಡೆಯವರು ಮದ್ಯೆ ಕಂಡುಬಿದ್ದವರನ್ನು ತದುಕೆಬಿಡೋದು ಉಂಟು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮುಸುಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕಿಟಕೇಲೇ ನೋಡ್ತಾ ಇದ್ದೆ.

ಮೊದಲದಿನ ಬಂದಿದ್ದರಲ್ಲ ಅವರಿಬ್ಬರೇ ನಮ್ಮನೆ ಕಾಂಪೌಂಡಿಗೆ ಬಂದರು. ಗುದ್ದಲಿ ಪಿಕಾಶಿ, ಮಮಟೆ ಮಕ್ಕರಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಸಾಲಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ಟ್ಟರು. ಆಮೇಲೆ ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬುತ್ತಿ ಬಿಚ್ಚಬೇಕು! ಅದರೆ ಈ ದಿನ

ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಬುತ್ತಿ ಹಿಡಕೊಂಡು, ನಮ್ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟೇ ಹೋದರು. ತಿರುಗಿ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಸಂಜೆ ತನಕ ನೋಡಿದೆ ಯಾವುದೋ ಕೋಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದಾರೆ. ಇನ್ಯಾರಾದರೂ ಬಂದು ಅವರ ಸಾಮಾನು ಹೊಡಕೊಂಡ ಹೋದರೆ ಚೆನ್ನಲ್ಲ, ಅನ್ನಿಸಿತು. ಕಾರಣ ಆ ಸಾಮಾನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹುಷಾರಾಗಿ ತಂದು ನನ್ನ ಮನೆ ಅಂಗಳದ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದೆ.

ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನ ಕಾದೆ. ಯಾರೂ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲಿ. ರಸ್ತೆ ರಿವೇರಿಯೇನೋ ತಾಟಾಪೋಟಿಯಾಗಿ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಮುಗಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಏನೂ ತಿಳಿಯದವನಂತೆ ಹಿತ್ತಲಕಡೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ರಸ್ತೆಗೆ ಬಂದು ಅವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ. ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಜೋರು ಮಾಡಿದ, ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವೇಲೂರು ಗುಂಪಿ ನೋರು ಹೊರಟುಹೋದರು. ಸಂಬಳ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ತೊಗೊಂಡಿದ್ದರು ಅವರೇನು ಹಿಂತಿರುಗೋ ಹಾಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಶರಾವತಿ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿರಬಹುದು ಎಂದು ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ ನೀವೆಲ್ಲಾ ಯಾಕೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ ನಮಗೆ ಇನ್ನೂ ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ಕಾಲ ಹಾಕ್ತಾ ಇದ್ದೀವಿ. ಥಳಕು ಕೆಲಸ ಮಾಡ್ತಿದ್ದೀವಿ. ಮೂರು ದಿನದಿಂದ ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಈ ಕಡೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲು ಉಳುಕಿದೆ ಅಂತ ಮನೇಲಿ ಮಲಗಿದಾನೆ ಅಂತ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳಿದರು.

ಹೀಗೇ ವಿಚಾರ ಅಂತ ತಿಳಿದಮೇಲೆ ತೊಂಚಾವಂಚಕ್ಕೆಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ನಮ್ಮನೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿರೋ ಸಾಮಾನುಗಳಿಗೆ ಯಾರು ವಾರಸುದಾರರು? ಶರಾವತಿಗೆ ಹೋದ ಕೂಲಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮೇಸ್ತ್ರಿ ಬಂದು ನನಗೆ ಕೊಡಿ ಅಂದರೆ ಹೇಗೆ ಕೊಡೋದು. ಅಲ್ಲದೆ ಮುನಿಸಿಪಾಲ್ಟಿ ಮಾಲುಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಬಂದು ಕೇಳಿದರೆ? ಈ ಗಲಾಟೆ ಶುರುವಾದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೋರ್ಟು ಕಚೇರಿ ಹತ್ತಬೇಕು ಗುತ್ತಿ. ತಿಂಗಳಾನುಗಟ್ಟಲೆ ಒದ್ದಾಡಬೇಕು!

ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಉಪಾಯ. ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೂ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟಿಗೆ ಸಂಜೆ ಆದಮೇಲೆ ತೊಗೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಗುಜರೀಲಿ ಎಷ್ಟು ಕೊಡ್ತೀರಯ್ಯಾ ಅಂತ ಕೇಳಿದೆ. ಗುಜರಿಯವನು ಮಾಲು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಕೊಡ್ತೀನಿ ಮುನಿಸಿ ಪಾಲ್ಟಿಗೆ ಮಾರಿದರೆ ನನಗೆ ನಲವತ್ತೇ ಸಿಗೋದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೆ. ಉಳಿಯೋದು ಹತ್ತು ಅಂದ. ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಅಂತ ಒಪ್ಪಿದೆ.

ಊಟ ಮಾಡುಕ್ಕೆ ಜಾಗ ಕೊಟ್ಟರೆ, ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿ ಹೋದರು, ತುಂಬಾ ಒಳ್ಳೆಯವರು.

ಪ್ರಭಾವತಿಯಿಂದಪಾರು

ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ—ಸಧ್ಯದ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ, ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಎರಡೇ ವಿಧ. ಒಂದು—ವಿನಾಹಿತರು. ಎರಡು ಸುಖಿಗಳು. ಇದನ್ನು ನನ್ನ ವಿನಾಹಿತ ಸ್ನೇಹಿತರು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೂ—ಒಳಾಂತರದಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ.

ಹುಣಸೂರು ಶೀನಿ—ನೀವು ಬಲ್ಲಿರಿ. ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಬಾರಿ, ಇದೇ ಶೀನಿ, ಮೈಗಳ್ಳರ ಸಂಘದ ನೀರಿನ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಹೊಸ ಸೂಟ್ ಸಮೇತ ಹಾರಿಸಿದ್ದ. ಅದಾದ ಮೇಲೆ, ನನಗೂ ಶೀನಿಗೂ ಸ್ನೇಹ ಅಳಿಯದಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಸಿ ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು. ಇದನ್ನು ಶೀನಿ ಕೂಡ ತಿಳಿದಿದ್ದ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ದಿನ ಶೀನಿ ನನ್ನನ್ನು ಖುದ್ದಾಗಿ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಅಂತ ತಿಳಿದಾಗ, ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯ್ತು.

“ಏನು ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್—ಅಪುರೂಪ?” ಅಂದೆ.

ಪ್ರಾಯಶಃ ಆ ಮುಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಮಾತು ಒಂದು ಥರಾ ಕೇಳಿಸಿರಬೇಕು.

“ಪಾಂಡು—ನೀನು ಆ ನೀರಿನ ತೊಟ್ಟಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಿಯಾದರೆ ಮಾತ್ರ—ಹೇಳ್ತೇನೆ” ಅಂದ.

“ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದೇನೆ - ಮರೆತಿಲ್ಲ ಹೇಳು” ಅಂದೆ.

ಶೌರಿ—ಒಳಗಿಂದ ಎರಡು ಲೋಟ ಟೀ ತಂದ.

“ಪಾಂಡು— ನೀನೇನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ— ಶೌರಿಯೂ ನಾ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಲಿ.” ಅಂದ ಶೀನಿ.

“ಏಕೆ? ನಿನ್ನ ಸಮಾಚಾರಕ್ಕೂ ಶೌರಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದೆ.

ಶೌರಿ—ಖಾಲಿ ಲೋಟಗಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಒಳಗೆ ಹೋದ.

“ಈಗ ನಾನು ಹೇಳುವ ವಿಷಯ ತುಂಬಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ವೇಳೆ ಶೌರಿಯ ಸಲಹೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಬಹುದೇನೋ—ಅಂತ ಯೋಚಿಸಿದ್ದೆ.”

“ಶೀನಿ — ಹಾಗಾದರೆ — ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶೌರಿಯೊಬ್ಬನಿಗೇ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೆದುಳಿರೋದು — ನನ್ನ ತಲೆಲಿ ಜೇಡಿಮಣ್ಣು ಅಂತ ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯಾ?” ಅಂದೆ ಬಿರುಸಾಗಿ.

ಶೀನಿ ಸುಸ್ತಾದ.

“ ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು ಪಾಂಡು .” ಅಂದ.

ಶೌರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಈ ನಡುವೆ ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೇಸರವಾಗಿತ್ತು. ಕಳೆದ ಬಾರಿ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ-ಮೈಗಳ್ಳರ ಸಂಘದ ನೀಲಿ ಕೋಣೆಗೆ ಪರ್ಷಿಯನ್-ರಗ್ ತರಲು ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಶೌರಿ ಉಪಾಯದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಕಾನ್ವೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತ ಅವಸ್ಥೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿದ್ದ. ಆ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಶೌರಿಯ ಕೈವಾಡವಿತ್ತು ಅಂತ, ಶೌರಿಯ ಸೋದರಳಿಯ ಟಿಪ್ಪು ಇಂದ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆ ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನ ತಂಗಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕರೆತರುತ್ತೇನೆ ಅಂತ ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಶೌರಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಗಂಡಾಂತರ ಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ.

“ ವಿಷಯ ಏನು ಹೇಳು ಶೀನಿ, ” ಅಂದೆ.

“ವಿಷಯ — ಎಲ್ಲಿಂದ ಶುರುಮಾಡಬೇಕು ಅಂತ ತಿಳಿದು. ”

“ ಮೊದಲಿಂದಲೇ ಹೇಳು ”

“ ಪಾಂಡು — ನಿನಗೆ ನನ್ನಾಕೆ ಗೊತ್ತಲ್ಲ ? ”

“ ಹೂ — ಸುಮತಿಬಾಯಿ ಗೊತ್ತು ”

“ ನಿಜವಾಗಿ ಪಾಂಡು ಅಂತಹ ಮಡದಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ನಾನೇ ಪುಣ್ಯವಂತ ಆದರೆ....”

“ ಆದರೆ ? ”

“ ಈಗ ೨ ವಾರದಿಂದ ನನ್ನ ಪಾಂಡು ನಾಯಿ ಪಾಡಾಗಿದೆ. ”

“ ಅದೇನು ಶೀನಿ ? ”

” ನನ್ನಾಕೆಯ ಸಹಪಾಠಿಯಂತೆ ಪ್ರಭಾವತಿ ಅಂತ.

ಅಕೆ — ಈಗ ೩ ವಾರದಿಂದ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ ...”

ನಾನು ಕೆಮ್ಮಿದೆ.

ಶೀನಿ ಬೆಚ್ಚಿದ.

“ಛೇ! ಪಾಂಡು—ಹುಡುಗಾಟಕೆ ಮಾಡಬೇಡಯ್ಯ! ಆ ಪ್ರಭಾವತಿ ಅದೆಂಥದೋ ಹೋಂ ಸೈನ್ನು! ಗೃಹವಿಜ್ಞಾನವಂತೆ ಬಿ. ಯೆ. ಪಾಸ್ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಪ್ರಾಕ್ಟಿಕಲ್ ಟ್ರೈನಿಂಗ್ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶುರು ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ನಮ್ಮ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಮೊರಾರ್ಜಿ ಜಾತಕ ದನಳರಬೇಕು! ಕಾಫಿ ಕಟ್! ಟೀ ಕಟ್! ಕರಿದ ಪದಾರ್ಥ ಕಟ್! ಸಿಗರೇಟ್ ಬೀಡಿ ಕಟ್! ಊಟದ ಮಧ್ಯೆ ಟೆಪಿನ್ ಕಟ್! ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ದಿನ ಏಕಾದಶಿ!”

“ಶೀನಿ—ಇದಕ್ಕಾತಕ್ಕೆ ಯೋಚನೆ? ಚಂದ್ರಭವನ, ಇಂದ್ರಭವನ, ದಾಸ ಪ್ರಕಾಶ್ ಇವೆಯಲ್ಲ?”

“ಇರಬಹುದು ಪಾಂಡು—ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನಾಶ್ರಯಿ ಸೋದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ” ಅಂದ.

“ಆದರೆ ಶೀನಿ—ನಿನ್ನಾಕೆಗೆ ಸ್ವಂತ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲವೆ.”

“ಅದೇ ಪಾಂಡು—ತಾಪತ್ರಯ. ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತಿಯ ಸಹವಾಸದಿಂದ ಸುಮತಿಯ ಬುದ್ಧಿ ಮಾಯವಾಗ್ಗೊಂಡಿದೆ.”

“ಪಾಂಡು—ನಾನೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳಲಿ?”

“ಹೇಳು ಶೀನಿ.”

“ಶೌರಿಯ ಸಲಹೆ ಕೇಳೋಣ” ಅಂದ.

“ನಿನ್ನಿಷ್ಟ.” ಅಂದೆ ಬಿಗುವಾಗಿ.

ಶೌರಿಯ ಮುಂದೆ ಶೀನಿಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾಯ್ತು.

ಪ್ರಾಯಶಃ ಸರ್—ಪ್ರಭಾವತಿಯವರು ಹೊರಟುಹೋದ ನಂತರ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಗುತ್ತೆ.” ಅಂದ ಶೌರಿ.

“ಇಲ್ಲ ಶೌರಿ—ಆಕೆ ಇನ್ನು 3 ತಿಂಗಳು ಕದಲುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಿಸ್ತು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಮೇಲೇ, ಆಕೆಯನ್ನು ನನ್ನಾಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡುವುದು!”

“ಹಾಗಿದ್ದ ಮೇಲೆ—ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗ ಸರ್.”

“ ಹೇಳು ಶೌರಿ—ಬೇಗ ಹೇಳು” ಅಂದ ಶೀನಿ ಆತುರದಿಂದ.

“ ಬರುವ ಶುಕ್ರವಾರ ಬೆಳಗ್ಗಿನ ಪೂಜೆಗೆ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿ ಸರ್.”

ಶೀನಿ ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿದ.

ಶೌರಿ ಮುಂದುವರಿದ.

“ ನೀವು, ನಿಮ್ಮವರು, ಪ್ರಭಾವತಿಯಮ್ಮ, ನಮ್ಮ ರಾಯರು ನಾನು ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಬೇಕು ಸರ್.”

ಶೀನಿ—ಪುನಃ ನನ್ನ ಮುಖ ನೋಡಿದ.

“ ಆಗಲಿ ಶೀನಿ. ಹೋಗೋಣವಂತೆ ಶುಕ್ರವಾರ ಚಾಮುಂಡಿ ದೇವಿ ದರ್ಶನ ಒಳ್ಳೆಯದೇ,” ಅಂದೆ ನಾನು.

“ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಖಾಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗೋಣ ಸರ್. ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ವಾಪಸ್ ಬರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಬಸವಣ್ಣನ ಹತ್ತಿರ ಪಾರ್ಕಿನಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿಗಿಂಡಿ ತಿಂದು ಬರೋಣ ಸರ್.”

“ ಆದರೆ—ಶೌರಿ ಬಸವಣ್ಣನ ಹತ್ತಿರ ತಿಂಡಿ ಎಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತೆ?” ಅಂತ ಕೇಳಿದ ಶೀನಿ.

“ ಏನೂ ಯೋಚನೆ ಬೇಡಿ ಸರ್. ಚಂದ್ರಭವನದಿಂದ ಪರೋಟ, ಬಾಸುಂದಿ ಭಾಜಿ, ವಿಜಿಟಬಲ್ ಪಲಾವ್ ಎಲ್ಲಾ ಪಾರ್ಸಲ್ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನು ತರ್ತೇನೆ ಸರ್?”

ಶೌರಿ ಒಳಗೆ ಹೋದಮೇಲೆ ಶೀನಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದ.

“ ಏನು ಪಾಂಡು—ಶೌರಿಯ ಪ್ಲಾನು ಏನಿರಬಹುದು?”

“ ನೋಡು ಶೀನಿ—ಶೌರಿಯ ಸಲಹೆ ಕೇಳಿದ್ದು ನೀನು. ಈಗ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನ ಒಪ್ಪುವುದು ಬಿಡುವುದು ನಿನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಏನು ಹೇಳು? ಅಂದೆ.

ಆಗಲಿ ಪಾಂಡು—ಒಂದು ಕೈ ನೋಡಿಯೇ ಬಿಡೋಣ.

ಈ ರೀತಿ ನಾವು ಹಾಲಿಡೆ ಹೋಗಿ ಮೋಪಾಗಿ ತಿಂಡಿ ತಿಂದು ಎಷ್ಟು ದಿನ ವಾಯ್ದೋ?" ಅನ್ನುತ್ತಾ ಶೀನಿ ಬಾಯಿ ಚಪ್ಪರಿಸಿದ.

ಶುಕ್ರವಾರ ಬಂತು. ಕತ್ತಲಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಮುಂಜಾನೆಯ ಕಾಫಿ ಬಂತು,
“ಸರ್.”

“ಏನು ಶೌರಿ!”

“ನೀವು ಸ್ನಾನ ಮುಗಿಸುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಚಂದ್ರಭವನದಿಂದ ಪಾರ್ಸಲ್ ನ ಡಿಕ್ಕೇಲಿ ಇಟ್ಟೊಂಡು ಬರ್ತೇನೆ ಸರ್!”

“ತಾಳು ಶೌರಿ—ಈಗ ನನಗೇನಾದರೂ ತಿಂಡಿ ಉಂಟೋ ಇಲ್ಲವೋ?”

“ಇದೆ ಸರ್ ಭಾತ್ ತಯಾರಾಗಿದೆ ಸರ್.”

ನಾನು ಸ್ನಾನ ಮುಗಿಸಿ ಹೊರಡಲು ತಯಾರಾಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಓಪೆಲ್ ಬಂತು.

ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ಚಂದ್ರಭವನದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರು ಸರ್. ಎರಡು ಇಡ್ಲಿ, ಮೂರು ಪರೋಟ ಕಾಫಿ ತಿಂದು ಮನೆಗೆ ಹೋದರು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರ್ತಾರಂತೆ ಸರ್” ಅಂದ ಶೌರಿ.

ಶೌರಿಯ ಏರ್ಪಾಟಿನಂತೆ ಬೆಟ್ಟ ತಲುಪಿ, ಪೂಜೆ ಮುಗಿಸಿ, ತೀರ್ಥಪ್ರಸಾದ ಪಡೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನನಗಂತೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಖಾಲಿಯಾಗಿ, ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹತ್ತಿತು.

“ಅಯ್ಯಾ ಪಾಂಡು—ಇನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಹೊತ್ತು ನಾನು ತಾಳಲಾರೆ. ತಕ್ಷಣ ಬಸವಣ್ಣನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗೋಣ.” ಅಂದ ಶೀನಿ.

“ನಿಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ ಅಂದರೆ — ನನಗಿನ್ನು ಹಸಿವು ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹೊರಡೋಣ.” ಅಂದಳು ಸುಮತಿಬಾಯಿ.

“ಇದೇನೇ ಸುಮತಿ! ಒಂದು ದಿನ ಕೇವಲ ಕೆಲವು ಘಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಹಸಿವು ತಡೆಯಲೊಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಅರ್ಧವೇನೇ?” ಅಂತ ಪ್ರಭಾವತಿ ಹೀಯಾಳಿಸಿದಳು.

ದೇವಸ್ಥಾನ ಬಿಟ್ಟು, ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿಂದ ಮೈಸೂರು, ಕನ್ನಂಬಾಡಿ, ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣ, ನಂಜನಗೂಡು—ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಮಗೆ ಶೌರಿ ತೋರಿಸಿದ. ಅರಮನೆ, ಮಹಿಷಾಸುರ ಇವುಗಳ ವರ್ಣನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿದ. ನನಗಂತೂ ಹೊಟ್ಟೆ, ಕರುಳನ್ನು ಬಗೆಯುಕ್ಕೆ ಶುರು ಮಾಡಿತ್ತು.

“ಚುರುಕು ಮಾಡು ಶಾರಿ.” ಅಂತ 3-4 ಬಾರಿ ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅದು ಕೇಳಿಸಿದ ಹಾಗೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ.

ಶೀನಿ, ಸುಮತಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸುಸ್ತಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರಭಾವತಿ ಮಾತ್ರ ಆಗಾಗ ಮಾತನಾಡಲು ಶುರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಉತ್ತೇಜನ ವಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರು ಬೆಟ್ಟ ಇಳಿಯಲು ಶುರು ಮಾಡಿತ್ತು. ಶಾರಿಯ ಸಾರಥ್ಯದಲ್ಲಿ.

ಕಾರು ಹಠಾತ್ತನೆ ನಿಂತಾಗ—ಕಾರಿನಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಎಚ್ಚರವಾಯ್ತು.

“ಎಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣ?” ಅಂದಳು ಪ್ರಭಾವತಿ.

“ಕಾರಿಯರ್ ತೆಗಿ ಮಹಾರಾಯ! ಅಂದಳು ಸುಮತಿ.

ನಾನು ಶೀನಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ. ಶೀನಿ ಶಾರಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿದ.

ಬಸವಣ್ಣ ಇನ್ನೂ ದೂರವಿದೆ. ಕಾರ್ ಏನೋ ಆಗಿದೆ ಸರ್.” ಅನ್ನುತ್ತಾ ಶಾರಿ ಇಳಿದ. ಬಾನೆಟ್ ಎತ್ತಿದ.

“ಛತ್! ದರಿದ್ರ ಕಾರು!” ಅಂತ ಶಪಿಸಿದ ಶೀನಿ.

“ಕಾರು ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಸರ್. ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ಕೂಡ ಇಲ್ಲ ಸರ್.” ಅಂದ ಶಾರಿ.

ಶಾರಿಯ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿ ತನ ನೋಡಿ ನನಗೆ ಕಿಡಿ ಕಿಡಿಯಾಯ್ತು.

“ಏನು ಶಾರಿ—ಹುಡುಗಾಟ? ಬೆಳಿಗ್ಗಿನಿಂದ ನೀನೇ ಕಾರನ್ನು ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದವನು. ಕಾರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಇರಬೇಕು ಅನ್ನುವ ಜ್ಞಾನ ಬೇಡವೆ?”

“ಕ್ಷಮಿಸಿ ಸರ್. ನಿನ್ನೆ ನಾವು ಬೆಳಗೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದು ಮರೆತು ಹೋಯ್ತು ಸರ್, ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಸಾಕು ಅಂತ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದೆ ಸರ್.”

“ಈಗ ಮತ್ತೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದಿ?”

“ನಾನು ನಡೆದುಹೋಗಿ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ತಂದುಬಿಡ್ತೇನೆ ಸರ್.”

ನೀವೆಲ್ಲ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಮಾಡಿ, ಮೊದಲು |ಕಾರಿಂದ ಕ್ಯಾರಿಯಲ್ ಇಳಿಸಿ.” ಅಂದಳು ಸುಮತಿ.

ಎಲ್ಲರೂ ಕಾರಿಂದ ಇಳಿದೆವು. ನಾನು ಕಾರಿನ ಡಿಕ್ಕಿಯ ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದೇ
ಖಾಲಿ ಅಂದರೆ ಕಾರಿನ ಪಂಪು, ಸ್ಪಾನರ್, ಜಾಕು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

“ ಶೌರೀ ” ಅಂತ ಅರಚಿದೆ.

“ ಸರ್ ? ”

“ ತಿಂಡಿಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಿ ? ಅಂದೆ.

“ ಸರ್ ? ”

“ ಸರ್ ಸರ್ ಸಾಕು ” ತಿಂಡಿ ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಿ ?

ಶೌರಿ ಬಂದು ಡಿಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ. ಪೆಚ್ಚಾದ.

“ ಹೇಳು ಶೌರಿ—ತಿಂಡಿ ಎಲ್ಲಿ ? ” ಅಂದೆ.

“ ಏನು ? ತಿಂಡಿ ಇಲ್ಲವೆ ? ” ಅಂದ ಶೀನಿ.

“ ಸಾಯೋಕೆ ಮುಂಚೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಂಗೆ ತನ್ನಿ ಸಾಕು ” ಅಂದಳು ಸುಮತಿ.

“ ಸರ್ ಕ್ಷಮಿಸಿ ಸರ್. ಇವತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಫೆಯಿಲ್ ಆಗೋಯ್ತು. ತಿಂಡಿ

ಪಾರ್ಸೆಲ್ ಚಂದ್ರಭವನದಲ್ಲೇ ಮರೆತೆ ಸರ್. ಈಗಲೇ ಓಡ್ತೇನೆ ಸರ್.
ಟ್ಯಾಕ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ತಿಂಡಿ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಕೂಡಲೇ ತರ್ತೇನೆ ಸರ್ ” ಅನ್ನುತ್ತಾ ಕೈ ಕೈ
ಹಿಸುಕಿಕೊಂಡ ಶೌರಿ.

“ ಇವೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಹಣೇಬರಹ. ನಾನಿನ್ನು ಒಂದು ನಿಮಿಷವೂ ಹಸಿವು
ತಾಳಲಾರೆ. ” ಅನ್ನುತ್ತಾ ಅಳುಕೈ ಶುರು ಮಾಡಿದಳು ಸುಮತಿ.

“ ಸುಮತಿ ಸುಮ್ಮನಿರೆ ಒಂದು ದಿನ ಈ ರೀತಿ ಆದರೆ ಯಾಕೆ ಹೀಗಾಡ್ತಿ.

“ ನೀ ಸುಮ್ಮನಿರೆ ಪ್ರಭಾ ! ನಿನ್ನಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನ ನನಗಿಲ್ಲ. ”

“ ಸಮಾಧಾನದ ಮಾತಲ್ಲಿ ಸುಮತಿ. ಆಗಾಗ ಉಪವಾಸ ಬಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ
ಪಿತ್ತಕೋಶಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೋ ಒಳ್ಳೇದು ಕಣೆ. ”

“ ಈಗ ಯಾರಿಗೇ ಪಿತ್ತವಾಗಿರೋದು ? ”

“ ಯಾರಿಗೂ ಆಗಿದೆ ಅಂತ ಹೇಳಿಲ್ಲ ಕಣೆ. ಆದರೆ ಉಪವಾಸವಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ
ಒಳ್ಳೇದು ಕಣೆ. ನಾಳೆ ನಿನಗೇ ತಿಳಿಯುತ್ತೆ ನೀನೂ ನಿಮ್ಮ ಯಜಮಾನರೂ
ಎಷ್ಟು ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಇರ್ತೀರಿ ಅಂತ ! ”

“ ನನ್ನ ಯಜಮಾನರ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿಂಗೇನಾಗ್ಬೇಕೇ ”

“ ಆಯ್ಯೋ ಕರ್ಮವೇ? ನಿನ್ನ ಯಜಮಾನರ ಸುದ್ದಿಗೆ ಯಾರೇ ಬಂದಿದ್ದು? ನಿಂಗೇನು ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿತೇನೆ ಸುಮತಿ? ”

“ ಹೌದು ಕಣೆ ನಂಗೆ ಹುಚ್ಚು, ನನ್ನ ಯಜಮಾನರಿಗೆ ಪಿತ್ಥ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತಿಲ್ಲ ಅಂತಹವರ ಸಹವಾಸ ಏಕೇ ಮಾಡಿದೆ? ”

“ ಸರಿಕಣೆ. ಈ ಕ್ಷಣ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟೆ. ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಬ್ಯಾಗ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಈ ಕ್ಷಣ ರಾಮನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆ ಕಣೆ. ನನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟು ದಿನ ಕಾವಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಧ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಕಣೆ” (ಶಾರಿಯ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ) “ ಏನಪ್ಪ ನೀನು ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ತಿ ನಾನೂ ಬರ್ತೇನೆ. ಇವರ ಮನೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಬ್ಯಾಗ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು.

ನಾನು ಹೊರಟೆ ಬೈ ಬೈ ಅನ್ನುತ್ತಾ ಮುಂದೆ ನಡೆದಳು ಪ್ರಭಾವತಿ.

ನಾನು ಶೀನಿ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ. ಶೀನಿ ಸುಮತಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿದ. ಸುಮತಿ ಕಾರಿನ ಫುಟ್‌ಬೋರ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುಕ್ಕೆ ಶುರುವಾಡಿದಳು. ನಾನು ಪುನಃ ಶಾರಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ. ಶಾರಿ ಕೆಮ್ಮುತ್ತಾ ದೂರ ಸರಿದ.

“ಏನು ಶಾರಿ?” ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದೆ.

“ನಾನು ಪ್ರಭಾವತಿ ಅಮ್ಮನವರನ್ನು ಕರ್ಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತೇನೆ ಸರ್. ಎರಡೇ ಘಂಟೆಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಪಸ್ ಬರ್ತೇನೆ.”

“ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸುಮತಿ ಬಾಯಿಯ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಅಪಾಯ ಬಂದರೆ!”

“ಬರೊಲ್ಲ ಸರ್. ದೇವಸ್ಥಾನದಿಂದ ತಂದ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಬಾಳೆಹಣ್ಣೆವೆ ಸರ್.”

—ಅನ್ನುತ್ತಾ ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಹಿಂದೆ ಓಡಿದ.

ಮತ್ತಾರ ಬಾಯಿಂದಲೂ ಒಂದು ಮಾತೂ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಮಾತನಾಡುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ ಯಾರಲ್ಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ನಾವೆಲ್ಲ ಮನೆ ಸೇರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವಿವಿಧ ಭಾರತಿ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಮುಗಿದಿತ್ತು.

ಇದೆಲ್ಲ ನಡೆದು 3-4 ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಭತ್ತಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. ನಾನೇ ಯಾರದಾದರೂ ಮರೆತು ತಂದಿದ್ದೇನೋ—ಅಥವಾ ಯಾರಾದರೂ ಬಂದವರು ಮರೆತು ಹೋಗಿದ್ದಾರೋ ಅಂತ ಶೌರಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ.

“ಅದು ನಂದೇ ಸರ್. ನಿನ್ನೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರು ನನ್ನನ್ನ ಸಯ್ಯಾಜಿರಾವ್ ರೋಡಿಗೆ ಕರ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಏನಾದರೂ ಪ್ರೆಸೆಂಟ್ ತೆಗೆದುಕೋ—ಅಂತ ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಈ ಜೀಬ್ರಾ ಬ್ರಾಂಡ್ ಅಂಬ್ರೆಲ್ಲಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ ಸರ್.”

“ಅಂದ ಹಾಗೆ, ಶೌರಿ ಆ ಶೀನಿಯ ಸಮಸ್ಯೆ ”

“ಎಲ್ಲಾ ಸರಿಹೋಯ್ತು ಸರ್. ಪ್ರಭಾವತಿಯಮ್ಮನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವರ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಪಾರುಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸರ್ ಈ ಉಡುಗೊರೆ. ಸಂಜೆ ಟೆನ್ನಿಸ್ ಮ್ಯಾಚಿದೆ ಸರ್—ಓಪೆಲ್ ಹೊರಗಿಡಲೆ ಸರ್ ?”

“ಬೇಡ ಶೌರಿ—ನಡೆದೇ ಹೋಗ್ತೇನೆ.” ಅಂದೆ.

“ಸರಿ ಸರ್.” ಅಂದ.

—ಕೇಫೆ

ಪೇಪರ್‌ನಲ್ಲಿ ೪೦ ಮೂಟೆ ಸಿಮೆಂಟ್, ೩ ಲಾರಿ ಉಕ್ಕು ಹಿದ್ದಿದಾರೆ ಅಂತ ಬಂದಿದೆ ಬರಿ ಸುಳ್ಳೆ ನನ್ನತ್ತ ಇದ್ದಿದ್ದು ೨೪ ಮೂಟೆ ಸಿಮೆಂಟ್ ೨ ಲಾರಿ ಉಕ್ಕು ಅಷ್ಟೆ.

ಭಾರತೀಯನು ಬಡವ

ಏನಿದನ್ಯಾಯ | ಭಾರತೀಯನು ಬಡವ
ಅಳಿಸಾನು ತಾನೆಂದಿಗೀ ಹಾಳು ಜಡವ?
ರಾಮ ಪರಿವಾರವನು ವನವಾಸದಿಂದೊಯ್ದ
ಪುಷ್ಪಕವ ಪ್ಲೇನೆಂದು ಹಾರಿಸಿದ—ಅನ್ಯ !

ಚಂದಿರನು ತಾನೆಂದು ರುದ್ರನಾರೂಢ
ಹತ್ತಾರು ಚಂದಿರರು ಸುತ್ತುತ್ತಿಹರಿದು !
ಚಂದ್ರಮರಿ ನಿರ್ಮಾತ ರುದ್ರನ ಕೆಣಕೆಹನೆ ?
ಚಂದ್ರಮರಿಗಳಿಗಲ್ಲ ತಿಥಿಗತಿಗಳುಂಟೆ ?

ರೂಸಿಯದ ಗಗರೀನ ಗಗನವನೆ ಗೆದ್ದ
ಇದ ನೋಡಿ ಅಮೆರಿಕನು ಹಾರಾಡಿ ಬಿದ್ದ
ಭಾರತೀಯನು ಮಾತ್ರ ನಾರದರ ನೆನೆಯುತ್ತ
ಅಕಳಿಸುತ್ತೆಲ್ಲವನು ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ !

ಅಗ್ನಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಗಳು ಅಣುವಿನೊಳು ಹುದುಗಿಹವು
ಅಸ್ತ್ರಸನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಪ್ಪಿರುವತಾನು
ಚೀನಿಪಾಕರು ದಾಟಿ ಧಾಳಿಸಿರೆ ಎಲ್ಲೆಯಲಿ
ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಹುಡುಕುತಿಹ ಪರದಾಡಿ ಇಂದು.

ಶಾಂತಿ ಧರ್ಮದ ಮೂಲ—ಇದಕೆ ಪ್ರತಿಯಿಲ್ಲ
ಧರ್ಮದಲಿ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವಿರದೇ ?
ಶಾಂತಿ ಸಹನಾಮೂರ್ತಿ ರಾವಣನ ಕ್ಷಮಿಸಿದನೆ ?
ಧರ್ಮ ಕರ್ಮದ ಯೋಗ—ರಾಮರಾಜ್ಯ.

—ಕೇಫ

ಪಂಡಿತ ಪುತ್ರಿ

ನನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ನಾನು ಹಾಯಾಗಿದ್ದೆ. ಒಬ್ಬರ ತಂಟೆ ಬೇಡ ಅಂತ ಓದಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಇದ್ದೆ. ಓದಿದ್ದನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಓದಿಕೊಂಡು ಎಂ. ಎಸ್. ಎಂ. ಪದವೀಧರನಾಗಿದ್ದೆ.

ಪಂಡಿತ ರಂಗಣ್ಣೋರ ಮಗಳು ನನಗೆ ಭೆಟ್ಟಿ ಆಗಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಯಾವ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಕುಡಿಗಣ್ಣು ನೋಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿನೋ ಆಗಿನಿಂದಲೇ ನಾನು ಎಂ. ಎಸ್. ಎಂ ಆಗುತ್ತಿರುವುದು. ಹೌದು ಎಂ. ಎಸ್. ಎಂ. — ಮಹಾ (M) ಸೋಂಭೇರಿ (S) ಮಂಗ (M) ಅಲ್ಲ—ಮಾರ್ಚ್-ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್-ಮಾರ್ಚ್. ಮುಂದುವರಿದ ಮಗ ನಾನು. ಎಷ್ಟು ಮಾರ್ಚ್ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಆದರೇನಂತೆ? ಪಾಸಾಗಿದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ಚಿಂತೆ. ಫೇಲಾಗೋರಿಗೆ ಹಿಂದೇನು ಮುಂದೇನು?

ಅವಳ ಹೆಸರು! ಏನಾದರೇನಂತೆ. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವಿಗೆ ಕಾಕಡ ಎಂದು ಅಂದಾಕ್ಷಣ ಅದರ ಮಾಧುರ್ಯ ಹೋಗುತ್ತೈತೆ? ಯಾವ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಕರೆದರೇನಂತೆ, ಗುಲಾಬಿ-ಗುಲಾಬಿಯೇ!! ಆದರೂ ಕೂಗಿ ಕರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ಬೇಡವೆ — ಸತ್ತು ಸತ್ತು ಬದುಕಿದ್ದಂತೆ. ತಿರುಪತಿ ವೆಂಕಟರಮಣನಿಗೆ ಹರಕೆ ಹೊತ್ತು ಮೇಲೇ ಬದುಕಿದ್ದಂತೆ ಈಕೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವೆಂಕಟ್ಟಮ್ಮ ಅಂತ ಪಂಡಿತರು ಕೂಗಿದ್ದರು.

ಹೊ! ಆ ವೆಂಕಿಯ ಸೊಗಸು ಯಾವ ಪದ್ಮಾವತಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಅವತ್ತು ಕಾಲೀಜಿನ ನೋಟೇಸ್ ಬೋರ್ಡಿನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದೆ. ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ನನ್ನ ರಿಜಿಸ್ಟರ್ ನಂಬರ್ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಮೊದಲನೇ ಮಾರ್ಚ್ — ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಬಂದಳು, ಅವಳ ಎರಡು ಜಡೆ- ಕೇಸರಿ ಬಣ್ಣದ ತಿಳಿ ವಾಯಿಲ್ಲು, ಬಿಳಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಮಣಿಸರ ಉಬ್ಬಿದ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಮಾಟವಾಗಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕೇಸರಿ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವ ಬ್ಲಾಜು—ಎರಡು ಜಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಜಡೆಗೆ ಜೋತುಬಿದ್ದ ನಿತ್ಯಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಕುಚ್ಚು — ನವಿರಾದ ಎಂಜಲ್ ಮುಖದ ಪೌಡರಿನ ವಾಸನೆ. ಅಚ್ಚುಗಟ್ಟಾಗಿ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಏರಿಳಿತಗಳನ್ನು ಆಸರೆ ಪಡೆದ ನಿಲುವು. ನನ್ನ ಗತಿ ಏನಾಗಬೇಕು!!

“ಕ್ರಮಿಸಿ ಟೈಮೆಸ್ಸು?”— ಎಂದು ಮಾತಾಡುವ ನೆಪದಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಗಂಟಲು ಭಾರವಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು.

—ಹೋ! ಆ ವರಸೆ ಬಿಳಿಯ ಎಡಗೈ ಎತ್ತಿ, ಕೊಂಕುಬಿಂಕದಿಂದ ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿ, ಹೆಚ್. ಎಂ. ಟಿ. ಯು ‘ಸುಜಾತ’ವನ್ನು ನೋಡಿ, ‘four twenty’ ಎಂದು ಕೋಮಲವಾದ ಗಂಟಲಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ವೇಳೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಮಿಂಚಿನಂತೆಯೇ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದಳು ವೆಂಕ್ಯಮ್ಮ.

ಅವತ್ತಿನಿಂದ ನನಗೆ ವಕ್ರಿಸಿತ್ತು ಎಂ. ಎಸ್. ಎಂ ನ ಗ್ರಹಚಾರ. ಪ್ರತಿ ಪುಸ್ತಕದ ಪುಟಗಳೆಲ್ಲಾ ಕದಡಿಹೋಗಿ ವೆಂಕ್ಯೆಯ ಮುಖವೇ ಕಾಣತೊಡಗುತ್ತದೆ.

ಆಕೆ ಹೋಂ ಸೈನ್ಸ್ ಓದೋ ಕಾಲೇಜು ಹುಡುಗಿ, ನಾನು ‘ಹೋಂ’ ಮಾಡಲು ತಯಾರಿರುವ ಹುಡುಗ, ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು?

ತಡಮಾಡದೆ ಅವಳ ವಿಳಾಸ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದೆ. ಮನೆ ಮುಂದೆ ಸುಳಿದೆ. ಕಾಂಪೌಂಡಿಗೆ ಅಂಟಿದ ಬೋರ್ಡು “ಪಂಡಿತ ರಂಗಣ್ಣ—ಆಯುರ್ವೇದ ಪಂಡಿತ” ಶೋಭಿಸಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಈಕೆ ಪಂಡಿತ ಪುತ್ರಿ ನನಗೆ ಸರಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೆ.

ಒಂದು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್, ಎರಡು ಮಾರ್ಚ್‌ಗಳು ಕಳೆದು, ಕಂ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಬಂದಿತ್ತು ನಾನು ನಪಾಸೇ ಆಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇನ್ನು ತಡಮಾಡಿದರೆ ವೃಥಾ ವಯಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಯಾವ್ವನ ಸವೆಯುತ್ತದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಪಂಡಿತರ ಮನೆಗೆ ಧೈರ್ಯ ವಾಗಿ ಹೋದೆ.

ಬಾಗಿಲಿಕ್ಕಿತ್ತು. ನಾಳೆ ಬರೋಣವೆಂದು ಹಿಂದಿರುಗುವ ಸಮಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳೆ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆಯಿತು. ವೆಂಕ್ಯಮ್ಮ ತೇಜೀಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು.

“ಯಾರು!”

“ನಾನು”

“ಯಾರು ಬೇಕಿತ್ತು?”

—ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮದ ಹೃದಯ ಎಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಿ!!

“ಪಂಡಿತರು”—ಎಂದೆ.

“ಅವರು ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲ”—ಕೋಗಿಲೆ ಕೂಗಿತು.

“ಯಾವೂರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ?”

“ಮೈಸೂರಿಗೆ”

“ಯಾವಾಗ ಬರ್ತಾರೆ?”

“ಈಗ”—ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸೈಕಲ್ ಹಿಂದೆ ಹಾಸಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಮಗನ ಹತ್ತಿರ ತಳ್ಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರು ಪಂಡಿತರು.

ಆಜಾನುಬಾಹು ಆರಡಿ ಎಂಟುಗುಲ ಎತ್ತರ ಆದರೆ ಬಿದುರಿನಂತಹ ದೇಹ ಕೈಲಿ ಹೊಡೆದರೆ ಬೆತ್ತದಿಂದ ಹೊಡೆದಂತೆಯೇ ಏಟು ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಕಾರ್ಬನ್ ಕಾಪಿಯಂತೆಯೇ ಇದ್ದ ಮಗ. ಮುಖ ಮಾತ್ರ ಬಹು ಮೋಹಕ. ಏಕೆಂದರೆ ವೆಂಕ್ಟಮ್ಮ ಅವರ ಮುಖವನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತಿದ್ದಳು.

“ಯಾರು?” ಎಂದರು.

“ನಾನು” ಎಂದೆ.

“ಏನು ಖಾಯಿಲೆ ಒಳಗೆ ಬನ್ನಿ”—ಎಂದು ಅವರೂ ಒಳಗೆ ಹೊಕ್ಕರು. ನಾನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆ. ವೆಂಕ್ಟೆ ತಮ್ಮನೊಡನೆ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಳು.

ನನ್ನನ್ನು ಹೊರಗಿನ ರೂಮು ಪಂಡಿತರ ವೈದ್ಯಶಾಲೆಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಅವರೂ ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಕೊಂಚ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಂದರು.

“ನಾನು ರೋಗಿಯಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ”—ಎಂದೆ.

“ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು?—ಎಂದರು.

“ಪಂಡಿತರೇ ಈಗಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಕ್ರಮ ನನಗೆ ಹಿಡಿಸದು.”

“ವಿದ್ಯಾಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಮಾತು—ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬರೇ ಲೇಹ್ಯ, ಭಸ್ಮ”

“ನೋಡಿ ನನಗೆ ವೈದ್ಯವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಆಸೆ—ಅದನ್ನು ಓದೋಕೆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಸೇರಿ ಅಪ್ಪಾ ಅಂದ್ರೆ, ಮೆರಿಟ್ ಗಿರಿಟ್ ಗಿರಿಟ್ ಹಿಂದುಳಿದೋನು, ಆಗು ಲೊಂಗು ಲೊಟಗು ಅಂತ ಸತಾಯಿಸ್ತಾರೆ.”

“ಅಪ್ಪಾ ನನ್ನ ಯಾತಕ್ಕೆ ಸತಾಯಿಸ್ತಿಯ. ಈಗತಾನೆ ಮೈಸೂರಿಂದ ಬರ್ದಿ ದ್ದೇನೆ. ಬಾಕಿ ವಸೂಲಾಗಲಿಲ್ಲ—ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ನೀನೊಬ್ಬ ಗಿರಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಅಂತ ಬಂದರೆ, ನಿನ್ನ ಸುದ್ದಿಯೇ ದೊಡ್ಡ ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡ್ತಿದೀಯ ನಾನೇನು ಮಾಡ್ಲಿ ನಿನಗೇ—ನೀನ್ಯಾರಾ?”

“ನಾನು ಎಂ ಎಸ್. ಎಂ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ—ಅದರಿಂದ ನಾರುಮಾಡಿ, ಪಂಡಿತ ಪಾಠ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ವಿನಂತಿ....”

—ಪಂಡಿತರು ತಲೆಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುರ್ಚಿ ಮೇಲೆ ಕೂತರು.

“ವೆಂಕೂ”—ಎಂದು ಕೂಗಿದರು. ಕಾದಿದ್ದ ನನ್ನ ಹೃದಯಾಪಹಾರಿಣಿಯ ಸುಂದರ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡಲು. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕಾಫಿಯೂ ತಯಾರಾಗಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಎರಡು ಲೋಟಾದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯಾಡುವ ಕಾಫಿಯೊಡನೆ ಬಂದಳು ಹಂಸದಂತೆ. ನೋಡಿದೆ. ಸುಸ್ತಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೈಯ್ಯೆಲ್ಲಾ ಸೆಕೆಂಡಿಗೆ ಇನ್ನೂ ರೈವತ್ತು ಮಿಾಟರುಗಳ ತರಂಗ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ನಡುಗಿರಬೇಕು. ಎರಡು ಲೋಟಾ ಗಳನ್ನೂ ಪಂಡಿತರ ಮುಂದೇ ಇಟ್ಟಳು.

“ಮೊಗಚೆಕಾಯಿ ಕಾಯಿಸೋಕೆ ಹಾಕಿದ್ದಿಯಾ?”

“ಕಾದಿದೆ.”

“ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ.”

ಇದಾನೆ ಒಳಗೆ.”

“ಸರಿ, ರೆಡಿಮಾಡು ಬಂದೆ”—ಎಂದರು.

—ನನ್ನ ಮೈಯ್ಯು ನಡುಗಿನ ತರಂಗ ಅಂತರ ಹೆಚ್ಚಿತು.

“ಪಂಡಿತರೆ—”

“ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಮಾತೇ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಇದು ನಿನ್ನ ಕಾಫಿ ಅಲ್ಲ—ನನ್ನ ಕಷಾಯ ಒಂದು ಜೀರಿಗೆ ಕಷಾಯ, ಇನ್ನೊಂದು ಕೊತ್ತಂಬ್ರಿ ಬೀಜದ ಕಷಾಯ. ಕಾಮಾಲೆ ರೋಗಕ್ಕೆ ಬರೆ ಹಾಕಬೇಕು. ನಿನಗಲ್ಲ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ.”

“ಪಂಡಿತರೆ—ನನ್ನ ಮಾತುಕೇಳಬೇಕು ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದ್ದೀನಿ ಕೆಲಸವೂ ಸಿಕ್ಕುತ್ತೆ ಯಾವುದೂ ಇಂದಾಗೆ ಗುಮಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ರಿಟೈರಾಗಲಾರೆ. ನನ್ನ ರಕ್ತನಾಳ ಗಳಲ್ಲಿ ವೈದ್ಯಕೀಯ ರಕ್ತ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ನನ್ನ ಮುತ್ತಜ್ಜ ಕುಷ್ಟಮಾತ್ರ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಮಾಲೀಕಳು. ಅಜ್ಜ ಸತ್ತಿದ್ದೇ ಚವನ ಪ್ರಾಶದ ಗುಡಾಣದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪ ಅವರಪ್ಪ ಹಾಕಿದ ಆಯುರ್ವೇದದ ಆಲದ ಮರ ನಂಬಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸ್ ಹಾಕಿ ಪಾಪರ್ ಅದರು. ನಾನು ವಂಶದ ಪರಂಪರೆ ಉಳಿಸಬೇಕಾದ್ದಿದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ವಿದ್ಯಾದಾನಮಾಡಿ ನಾಡಿ ಹಿಡಿಯುವುದನ್ನ ಕಲಿಸಬೇಕು.”

“ನೀನ್ಯಾರು ಮಹಾರಾಯಾ?”

“ನಾನು ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ—ಹೆಸರು ಸುಂದರನಾಗಿಲ್ಲವೆ?”

“ಸೊಗಸಾಗಿದೆ ವರಹಾಮೂರ್ತಿ ಅಂತ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಇಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಾ ಪರಾಂಬ ರಿಸು. ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಯಾರೂ ಈತನಕ ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಬಂದಿದ್ದರೂ ಹೇಳಿಕೊಡೊಕೆ ನನಗೆ ಬರಬೇಕಲ್ಲಾ ...ಇದೇನು ಸಂಗೀತವೇ ಸಾ ಪಾ ಸಾ ಹೇಳಿ ಸೋಕೆ? —ಇದಕ್ಕೆ ನೀನು ಆಯುರ್ವೇದ ಕಾಲೇಜು ಸೇರಬೇಕು ಮಗೂ.”

“ಗುರುವೆ—”

“ಗುರುವೆ ಅನ್ನಬೇಡ, ಪಂಡಿತರೇ ಅನ್ನು.”

“ಪಂಡಿತರೇ—ನಾನು ಈ ಎಂ. ಎಸ್. ಎಂ, ನಿಂದ ಪಾರಾಗಬೇಕು. ಅಪ್ಪ ತನ್ನ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸ್ ಮತ್ತೆ ಶುರು ಹಚ್ಚಿ ಅಂತ ಬರಿದಿದ್ದಾನೆ .. ನಾನು....ನಾನು”

“—ಎನು ನೀನು ನೀನು ...”

“ನಾನು ಪಂಡಿತನಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೀತಿಯಿದೆ. ನಾನು ಒಬ್ಬ ಪಂಡಿತ ಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದ್ದೇನೆ ”

“ಅಯ್ಯೋ ಪಾಪ”

“ಆಕೆ ಹೊಂ-ಸೈನ್ಸ್ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಿ....ಆಗುವವಳು. ನಾನು ಈ ಬಾರಿ ಖಂಡಿತ ವಿಜ್ಞಾನ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ .”

“ವಿಜ್ಞಾನ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ?”

“ಬ್ಯಾಚುಲರ್ ಆಫ್ ಸೈನ್ಸ್ ಖಂಡಿತ ಆಗುವೆ. ಕೊತ್ತಂಬ್ರಿ ಕಷಾಯ, ಮೆಣಸಿನ ಕಷಾಯ, ಪುದೀನ ಚೆಟ್ಟಿ, ಸೈಂದವ ಲವಣ, ವಾಯಿವಡಂಗ. ಚಕ್ಕೆ ಮೊಗ್ಗು, ಕಲ್ಲುಹೂವು, ಕಲ್ಲುರು, ಕೇಸರಿ ಹಾಲು, ಬಾದಾಮಿ ಹಲ್ವೆ. ಇತ್ಯಾದಿ ಗಳನ್ನು ಔಷಧಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸುವ ಪ್ರವೀಣೆ ಆ ಹೊಂ ಸೈನ್ಸ್ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಿ. ಗೃಹಸ್ಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು!”

“ಅಬ್ಬಬ್ಬ .. ವಿಪರೀತ ತಲೆನೋವು”

“ಶುಂಠಿ ಪಟ್ಟು ಹಾಕಿ ಮಾವ....!”

“ಮಾವ!! Shut up”

“ಪಂಡಿತರೇ, ಕೋಪ ಬೇಡ. ಧೈರ್ಯಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಧನಂ ನಾನೇ ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಿ ಅಂತ ಹೆದರಿದ್ದೆ. ನಿಮ್ಮ ಈ ಬೊಂಬು ರೂಪದ ನೊಗಸಾದ ಆಕಾರ, ನಿಮ್ಮ ನೀಳ ಕೊಳಲಿನಂತಹ ಕತ್ತು, ನಿಮ್ಮ ಶುಂಠಿ ಕಷಾಯದಂತಹ ಧ್ವನಿ, ನಿಮ್ಮ ಈ ಕರುಣಾಮಯವಾಗಿ ಗುಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೂತಂತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳು ಇವೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ದಯೆಯ ಸಂಕೇತ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆ ಇಡಬೇಕು.”

—ಬೇಸತ್ತು ಪಂಡಿತರು ಎದುರಿಗಿದ್ದ ಕಷಾಯಗಳನ್ನು ಖಾಲಿಮಾಡಿದರು.

“ವೆಂಕೊ....ಲಚ್ಚಣ್ಣನಿಗೆ ನಾನೇ ಬರೆಹಾಕಬೇಕು ಬಂದೆ ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ ಗಳೇ ಈ ಬರೆ ಕಾಮಾಲೆ ರೋಗಕ್ಕೆ ಪರಮಾಷಧ ಅಂಗಾಲಿಗೆ ಅರಿಶಿನ, ಹಸುವಿನ ಮೊಸರು ತಿಕ್ಕಿ ಬರೆ ಇಕ್ಕಬೇಕು. ಬತ್ತಿರೇನು ಹಾಕಿ ತೋರಸ್ತೀನಿ ...”

“ನನಗೇಕೆ ಬರೆ?”

“ಇಲ್ಲಿ ಈ ಪಾಟೆ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯ ಖಾಯಿಲೆಗೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬರೆ ಇಕ್ಕಬೇಕು.”

—ನನ್ನ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟಿತು. ಅವರನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸಿ ಅವರ ಕುವರಿಗೆ ಕೈಕೊಡುವ ಆಸೆ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರೆಹಾಕುವ ಸಂಜೆ ಹೂಡಿದ್ದರು.

“ನಿಜ....ಮಾವ ನನ್ನ ಹೃದಯ ಬಿಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸಿದವರೇ ನನಗೆ ಬಿಂಕಿ ಇಕ್ಕಬೇಕು.”

“ಮಾವ ಅನ್ನ ಬೇಡ ಭಡವ.”

ಆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬರುವೆ. ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ವೆಂಕ್ಟಮ್ಮನನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಡಿ. ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಅಳಿಯನಾಗಿ, ಪಂಡಿತ ಪುತ್ರಿಯ ಗಂಡನಾಗಿ, ಅಳಲೇಕಾಯಿ ತೇಯುತ್ತಾ, ಅಶ್ವಗಂಧಿ, ಬಂಗಾರ ಭಸ್ಮ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಲೋಳಸರ, ತುಂಬೆಸೊಪ್ಪು, ರಕ್ತಮಂಜಿಷ್ಠ ಒಂದೆ ಎರಡೇ ಸೈಂಟಿಫಿಕ್ ಆಗಿ, ಹೊಂ ಸೈನ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಕಷಾಯ ಕಾಯಿಸುವ ಪಂಡಿತ, ಪಂಡಿತ ಪುತ್ರ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆ ಬರಬೇಕು....”

“ವೆಂಕೊ”

—ಬಂದಳು ವೆಂಕು ತಿಳಿ ಹಳದಿ ನೈಲಾನ್ ಉಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಅದೇ ಜಾತಿಯ ರವಿಕೆ—ಅದರೊಳಗಿನ ಬ್ರಿಸರೀಸ್ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು....ಅಹಹಹ....ಮಾತು ಯಾಕೆ!!

“ವೆಂಕೊ....ಈತನನ್ನು ಬಲ್ಲೆಯಾ?”

“ನೋಡಿ ಬಲ್ಲೆ.”

“ನಿನ್ನ ಸಂಸಾರ ಇಂತಹ ಗಂಡನನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನವೆ?”

“ಇಲ್ಲ” ಗುಂಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಂದಳು ನನ್ನ ಈ ಅಪ್ಪರೆ.

“ನಿನಗೆ ಮದುವೆ ಆಗುವ ಇರಾದೆ ಇಲ್ಲವೆ? ಮಗೂ”

“ಉಂಟು....ಆದರೆ”

ತೊಂಡೆ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನುವಂತೆ ಅವಳ ತುಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಉಂಟು—ಎಂತಹ ಮುದ್ದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಳು ವೆಂಕ್ಟೆ.

“ಆದರೆ ಏನು ಮಗೂ”

“....ಆದರೆ ಇಂತಹ ಎಂ. ಎಸ್. ಎಂ. ಎಳೇ ನಿಂಬೆಯೊಡನಲ್ಲ. ನನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಮೀರರು ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಬಂದು ಕಾಣುವರು.”

—ಇದು ನನ್ನ ಹೃದಯಾಂತರಾಳ, ಮಿಡಿತದ ತರಂಗ ಆಂತರ ವಿಪರೀತ ಕೈಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ಕಣ್ಣು ಭೋಳಿ ಬಂದಿತ್ತು. “ಪಂಡಿತ ಪುತ್ರ ಶುಂಠಿಯಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿಯುವಷ್ಟೆ ಶುಂಠಿಯಲ್ಲ” ಎಂದು ಪಂಡಿತರೇ ಅಂದಾಗ ಧೊಪ್ಪನೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದೆ. ಎಚ್ಚರವಾದಾಗ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಎಂಟನೇ ವಾರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದು ತಿಳಿಯಿತು. ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು ತೊಣಪಿ ಕರಪಿಯಾದ ನರ್ಸ್. ಕಪ್ಪಿದ್ದರೂ, ಕಳೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಯಾರಾದರೇನು? ...

—ದಾತರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತ.

ತೆ ವ್ವ ಗಾ ದೆ

“ಇದೆಲ್ಲಾ ತವ್ವು; ಶುದ್ಧ ತವ್ವು; ತಾಂತ್ರಿಕ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಅಂದರೆ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಮೆಡಿಕಲ್, ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಕಲ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಸೇರಬಯಸುವ ಹುಡುಗ-ಹುಡುಗಿಯರನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಅವರ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಅಳೆದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಇವರಿಗೇನು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿ ಅಂತ ಕೇಳಿ. ನೋಟಕ್ಕೆ ಸೂಟಿಯಾಗಿದ್ದು, ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಚೂಟಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಆಡಿದ್ದು, ಇವುಗಳಿಂದ ಮುಂದೆ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಆಗಿ ಯಶಸ್ಸು ಗಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಥವಾ ಡಾಕ್ಟರಾಗಿ ಯಮನಿಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಆಗ್ತಾನೆ ಅಂತ ಹೇಳುಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೈ? ಯಶಸ್ವಿ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳ, ಜಯಸ್ವೀ ಡಾಕ್ಟರುಗಳ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತೈ? ಇದು ಅಸಾಧ್ಯ ಅಂತ.

“ಅಲ್ಲದೆ ಇಂತಹ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಓದಿ ವರ್ಷಾಕಾಲ ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕಾದರೆ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಅನುಕೂಲಗಳಿರಬೇಕು ಮನೇಲಿ! ಏನೆಲ್ಲಾ ಸೌಕರ್ಯಗಳಿರಬೇಕು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ! ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನಿಖೆಮಾಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಎಷ್ಟೋ ಮೇಲು ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ.

“ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರನ್ನೂ ಮಗುವನ್ನೂ ಭೇಟಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಓದಿಸುವ ಅಭಿಲಾಷೆ ಇದೆಯೇ, ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳ ಕಾಟಕ್ಕಾಗಿ ‘ಹ್ಲೂ’ ಅಂತ ಹೇಳಿದರೇ? ಅಥವಾ ಇಂಥಾ ವ್ಯಾಸು ಮಾಡಿದರೆ ಮುಂದೆ ಮದುವೆಗೆ ಅನುಕೂಲ, ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತೆ ಅನ್ನೋ ಆಸೆಯಿಂದ ಓದಿಸುಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಅಂತ ತಿಳಿಕೋಬಹುದು.

“ಅದೇ ರೀತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸುಖವಾಗಿ ಓದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆರ್ಥಿಕ ಜೈತನ್ಯ ಇದೆಯೇ? ಇರೋದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಪುರಾವೆ ಏನಾದರೂ ದೊರಕಿದೆಯೇ? ಅಥವಾ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವ ಮಾತು ಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೇ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕು.

“ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಈ ಸೌಲಭ್ಯ ಇಲ್ಲ ಅನ್ನುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ಭಾವೀ ಅತ್ತೆ ಮಾವ ಆಗುವವರು ಇಂತ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

“ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯೋ ಹಾಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ;
ಗುಪ್ತವಾಗಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೇರ ಸಿಕ್ಕ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟರೆ
ಆಯಿತು.

“ ಹೀಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಕೇವಲ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನೇ ಭೇಟಿ
ಮಾಡಿದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ಅಂತೀನಿ ? ” ಎಂದೆ.

ಆಗೊಬ್ಬ ಸುದ್ದಿಗಾರ ಹೇಳಿದ “ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ
ಮಾಡ್ತಾರೆ. ಸಾರ್, ಹಾಗೇ ನೀವು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು
ಅಥವಾ ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರು ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದ ಹಾಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಆಯ್ಕೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತೆ. ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೂ, ಅವರನ್ನು
ಹೆತ್ತವರಿಗೂ ಸಂತೋಷ. ಈ ಸಂತೋಷ ಉಂಟು ಮಾಡಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ
ಹಿಂಗೈಗೂ ತಂಪು ” ಎಂದು..

“ ಅದು ಹ್ಯಾಗಯ್ಯ ಗೊತ್ತು ನಿನಗೆ, ನನ್ನ ಪ್ರಚಂಡ ಬುರುಡೇಲಿ ಹೊಳೆದಿ
ದ್ದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ, ಅದೂ ಆಗ್ತಾ ಇದೆ. ಅಂತೀಯಲ್ಲ ” ಎಂದೆ.

“ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಬಂದೆ ಸಾರ್ ” ಅಂದ.
ತೆಪ್ಪಗಾದೆ.

ಟೇಲ್ ಟೇಲ್

ಗಂಡ—ನಾವೀಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಚೆನ್ನದ ಒಡವೆ,
ಉಡುಗೊರೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಎಕ್ಸ್‌ಪೆರಿಮೆಂಟಲ್
ಹೆಂಡತಿ—ಸೇರಿಸಿ ನನ್ನನೂ ಮೆಡಿಕಲ್ ಸ್ಕಾಲರಿಗೆ
ಆಗುವೆ ನಾನೂ ಸರ್ಜನ್ ಡೆಂಟಲ್

* * * *

ಹೆಂಡತಿ—ಲಟ್ಟಣಿಗೆ ಹಿಡಿಯುವ ಕೈಗೆ ಕೋವಿ ಕೊಟ್ಟರೆ
ಚಪ್ಪಾತಿ ಲಟ್ಟಿಸುವರಾರು ಎಂದು ಕೇಳಬೇಡಿ ನನ್ನ
ಅಂಗಡಿಯಲಿ ಸೀರೆ ಬಿಕರಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಸಿರಿಮಾವೊ
ಆಕೆ ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಹೊತ್ತು ತರುವನಲ್ಲ ಆಕೆ ಗಂಟನ್ನ.

ಗಂಡ—ಯಾಕಾದರೂ ಮದುವೆಯಾದನೋ....ನಿನ್ನನ್ನ
ಕಾಲೇಜಲ್ಲಿ ನಾಟಕ ಆಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗಲೇ ಚೆನ್ನ
ಓದುತ್ತಿದ್ದೆ....ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಪಂಪ, ರನ್ನ
ಈಗ ಹಾಡಬೇಕು ...ತನ್ನನ್ನ.

—ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ.

ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಮಿತವ್ಯಯಕ್ಕೆ

ಹಾಗೂ

ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ

ಬೆಂಗಾಲರ್

ಬಲ್ಬುಗಳು

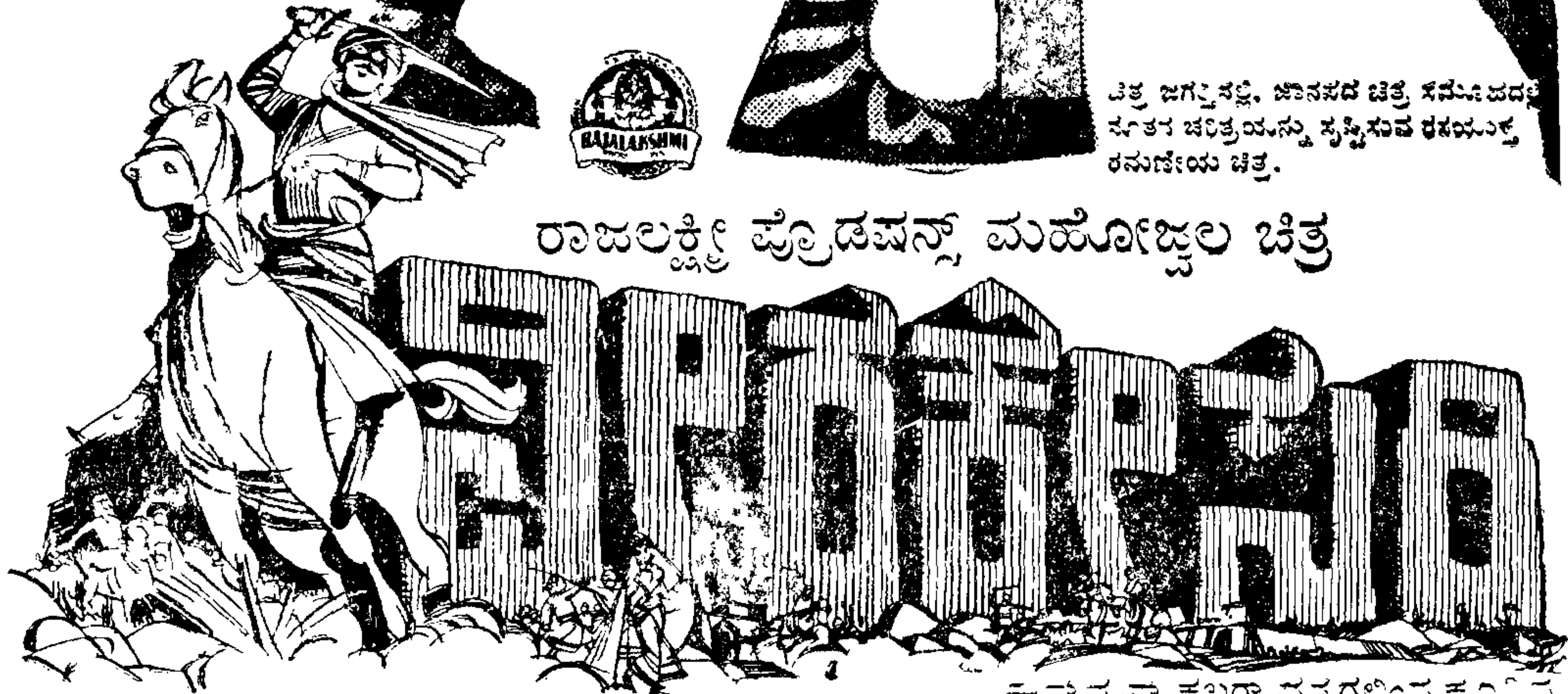
ಬೆಂಗಾಲರ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು-೩

Koravanji, August, 1963.

ಚಿತ್ರ ಜಗನ್ನಾಥ. ಜಾನಪದ ಚಿತ್ರ ಸಮೂಹದ
ಸೂತಕ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಕಸಬುಳ್ಳ
ಕನುಡೀಯ ಚಿತ್ರ.

ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪ್ರೊಡಕ್ಷನ್ಸ್ ಮಹೋಜ್ವಲ ಚಿತ್ರ

ಈ ಸ್ವಾಮಿನಾ ಕಲರಾ ದೃಶ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ

ರಾಜಕುಮಾರ್ R. ನಾಗೇಂದ್ರ ರಾವ್, ಉದಯಕುಮಾರ್ K S ಅಶ್ವತ್ಥ, T R ನರಸಿಂಹರಾಜು, J N ಬಾಲಕೃಷ್ಣ, H ರಾಮಚಂದ್ರ ಶಾ
B ಹನುಮಂತಾಚಾರಿ, ಕರ್ನಾಕರ, ಕನಕಂಕರ, ಸತ್ಯಂ, ರೇಲಾವತಿ, E V ಸರೋಜ, M N ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ, ಜಯರತ್ನ

ನಿರ್ದೇಶನ... ಬಿ.ವಿಠಲಾಚಾರ್ಯ

ಸೋಲರ್ಟ್ ಅಶ್ವತ್ಥ ಸಂಗೀತ ಘಂಟಸಾಲ ಗೀತೆಗಳು ಸೋಲರ್ಟ್ ಅಶ್ವತ್ಥ ಮತ್ತು ಕು ರಾ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಸಾಯಾಗ್ರಹಣೆ ಕೆ.ಎ.ಎ.

For 3 way Beauty Treatment....

RAJA

SNOW

AMLA HAIR OIL , KASTURI SOAP

MANYAM & CO BANGALORE MADRAS MADURAI BOMBAY.

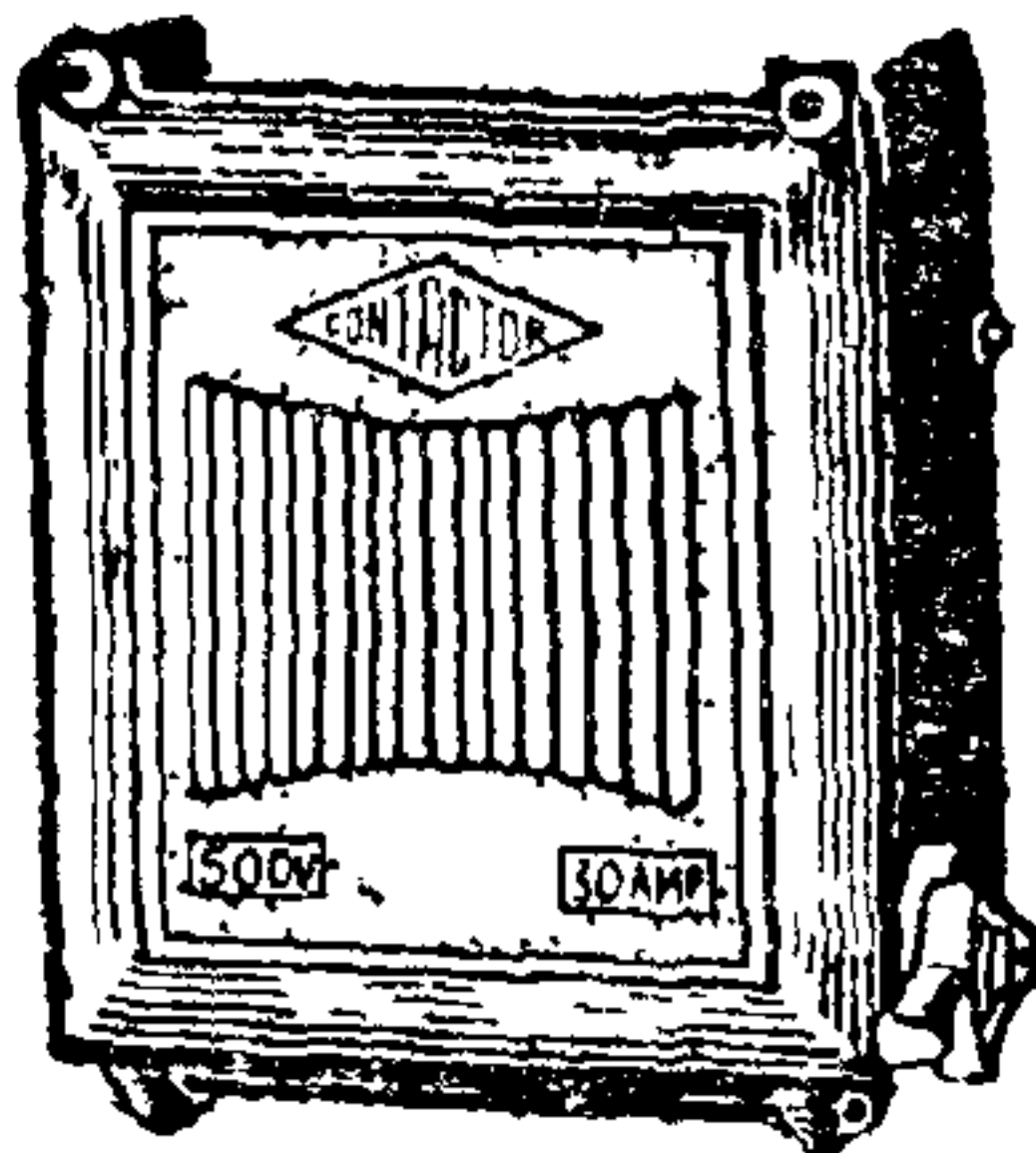
FAS

INDIAN MAKE DISTINCTIVE ELECTRICAL GEAR

*For Quality
and Workmanship*

SWITCH FUSE

D.P and T.P.I.C
from
15 to 100 Amps.

YOU CANNOT BUY BETTER GEAR

FOR PARTICULARS PLEASE CONTACT

I.A.E.C.(Mysore)Pr. Ltd.,
54/55 Silverjubilee Park Road,
P.O. Box No. 600-Bangalore-2

Associated offices at:

BOMBAY-MADRAS-CALCUTTA-HYDERABAD
and NEW DELHI